



Vlaams
Parlement

stuk **15** (2010-2011) – Nr. 5-F
ingediend op 2 december 2010 (2010-2011)

Ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2011

Beleidsbrief
Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
2010-2011

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door de heer Stefaan Sintobin en mevrouw Tine Eerlingen
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

de heren Lode Ceysens, Jos De Meyer, mevrouw Tinne Rombouts, de heer Jan Verfaillie;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Stefaan Sintobin, mevrouw Linda Vissers;
de heer Karlos Callens, mevrouw Lydia Peeters;
de heer John Crombez, mevrouw Els Robeyns;
de heer Mark Demesmaeker, mevrouw Tine Eerlingen;
mevrouw Patricia De Waele;
de heer Dirk Peeters.

Plaatsvervangers:

de heren Robrecht Bothuyne, Jan Durnez, Marc Van de Vijver, Johan Verstreken;
de heren Pieter Huybrechts, Chris Janssens, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de heer Marc Vanden Bussche, mevrouw Mercedes Van Volcem;
de heren Marcel Logist, Bart Martens;
de heren Matthias Diependaele, Jan Peumans;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Hermes Sanctorum.

Stukken in het dossier:

15 (2010-2011) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2 t.e.m. 4: Amendementen

12-A (2009-2010) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2010-2011) – Nr. 1 en 2: Toelichtingen bij de begroting

14 (2010-2011) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

16 (2010-2011) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

727 (2010-2011) – Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

I.	Toelichting door de minister-president	5
1.	Omgevingsanalyse	5
2.	Na de landbouwcrisis, opnieuw vooruit.....	5
2.1.	Herstelplan land- en tuinbouw.....	5
2.2.	Een competitieve duurzame land- en tuinbouw.....	6
2.3.	Landbouwbeleid op Europees niveau	6
2.4.	Landbouwers, ondernemers in het kwadraat.....	6
2.5.	Innovatie in de land- en tuinbouw.....	7
2.6.	Kansen scheppen voor de Vlaamse land- en tuinbouw.....	7
2.7.	Landbouwadministratie efficiënt en doeltreffend	7
3.	Visserij.....	8
4.	Plattelandsbeleid	8
II.	Bespreking	9
1.	Landbouw	9
1.1.	Algemene beschouwingen	9
1.2.	Afstemming tussen landbouw en leefmilieu	10
1.3.	Internationaal beleid	12
1.4.	Aandacht voor jongeren	13
1.5.	Risicobeheer	13
1.6.	Herstelplan landbouw.....	14
1.7.	Varkenssector.....	14
1.8.	Melkquotaregeling.....	15
1.9.	VLIF.....	15
1.10.	Verbreiding, korte keten en streekproducten	18
1.11.	Biolandbouw	19
1.12.	Biobrandstoffen	21
1.13.	Ggo-beleid	21
1.14.	Dierenwelzijn	22
1.15.	Aardappelsector.....	23
1.16.	Actieplan vleesveehouderij.....	24
1.17.	Bijenhouderij	24
1.18.	Ruimte voor landbouw	24
1.19.	Midtermevaluatie PDPO II.....	25
1.20.	VLAM	25

1.21. Paardenhouderij	26
1.22. Pluimveehouderij	26
1.23. Mestbeleid	26
1.24. Wijnbouw	27
1.25. Landbouwdecreet	27
1.26. Innovatie	28
1.27. Glastuinbouw	28
1.28. Sociale maatregelen.....	29
1.29. Wetenschappelijk landbouwonderzoek	29
1.30. Flankerend beleid	30
1.31. Vorming en onderwijs	30
2. Visserij.....	30
2.1. Algemene beschouwingen	30
2.2. Imago visserij.....	31
2.3. Fonds voor Scheepsjongeren.....	31
2.4. Symposium visserij	32
2.5. Visquota	32
2.6. Vlaamse visveiling.....	33
2.7. GVB	34
2.8. Elektronisch logboek	34
2.9. Verduurzaming visserijsector	35
2.10. Garnaalvisserij.....	36
2.11. Differentiatie visserijsector.....	36
2.12. Visserijonderzoek.....	37
2.13. Promotie	37
3. Plattelandsbeleid	37
3.1. Plattelandsfonds.....	37
3.2. Platform voor plattelandsonderzoek	38
3.3. Plattelandsprojecten.....	38
3.4. Gebruik leegstaande gebouwen.....	39
3.5. Bestuurskrachtmonitor	40
III. Indicatieve stemming.....	40
IV. Moties van aanbeveling.....	40
Gebruikte afkortingen	41

Op 17 en 24 november en op 1 december 2010 besprak de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 en de beleidsbrief Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid 2010-2011, ingediend door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid.

I. TOELICHTING DOOR DE MINISTER-PRESIDENT

De heer *Kris Peeters*, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid licht de algemene uitgavenbegroting voor 2011 en de beleidsbrief 2010-2011 toe.

1. Omgevingsanalyse

De schaalvergroting in de landbouw zet zich verder door. Het aantal bedrijven daalt, maar het areaal blijft relatief constant. De gemiddelde oppervlakte van een Vlaams landbouwbedrijf bedraagt thans 21,7 hectare, terwijl dat in 1980 slechts 8,4 hectare was. In andere Europese landen is een gelijkaardige trend waar te nemen.

Vlaanderen heeft voor een aantal producten een hoge zelfvoorzieningsgraad. De zelfvoorzieningsgraad van 251 percent voor aardappelen, 238 percent voor varkensvlees, 198 percent voor suiker en 146 percent voor zuivel springen het meest in het oog. België realiseert het derde grootste positief handelssaldo van alle EU-lidstaten en staat in voor 8,8 percent van de landbouwuitvoer van de EU. 80 percent hiervan wordt gerealiseerd vanuit Vlaanderen.

4300 landbouwbedrijven doen aan verbreding. Vlaanderen telt 474 zorgboerderijen, er werden 2428 beheersovereenkomsten milieuzorg en natuurbeheer afgesloten en er zijn 903 hoeveproducenten.

Het Pact 2020 van Vlaanderen in Actie heeft de bedoeling om van Vlaanderen opnieuw een Europese topregio te maken. Maar wat landbouw betreft, is dat al gerealiseerd. Vlaanderen scoort zeer hoog wat betreft netto toegevoegde waarde per bedrijf, productiviteit en netto beroepsinkomen.

Het inkomen van de verschillende sectoren schommelt in toenemende mate van jaar tot jaar en ook het inkomensverschil tussen bedrijven binnen dezelfde sector neemt alsmäär toe. Dat is volgens de minister-president een vaststelling waarmee het beleid rekening dient te houden.

Het economisch herstel is duidelijk ingezet in de meeste sectoren. De conjunctuurbarometer in de landbouwsector gaat er sterk op vooruit. De varkenssector blijft wel met grote problemen kampen omwille van de stijging van de voederkosten en een moeilijke prijsvorming.

2. Na de landbouwcrisis, opnieuw vooruit

2.1. Herstelplan land- en tuinbouw

Het herstelplan loopt eind 2010 af. Maar naast het herstelplan werden ook een aantal specifieke nieuwe maatregelen genomen voor de varkenssector: de herziening van de VLAM-bijdrage, de karkasclassificatie, extra steun voor deelname aan het kwaliteitslabel Certus en de vervroegde uitbetaling van VLIF-steun.

In het kader van de dialoogdagen ‘De varkenshouderij op weg naar 2020’ zal met alle stakeholders samen nagedacht worden over nieuwe langetermijnstrategieën voor de sector.

De problematiek wordt ook aangekaart op Europees niveau, verduidelijkt de minister-president. Op 3 december worden alle lidstaten uitgenodigd voor een Europese reflectiedag over de varkenshouderij.

Er wordt nagegaan hoe Boeren op een Kruispunt in de toekomst ook de begeleiding van vrijwillig stopzettende bedrijven kan behartigen. Het budget voor Boeren op een Kruispunt blijft, ondanks de lineaire besparingen, gehandhaafd op het niveau van 2010. De minister-president beklemtoont dat niet wordt bespaard op de sociale maatregelen. Dat geldt, naast Boeren op een Kruispunt, ook voor de ondersteuning van de zorgboerderijen en de bedrijfsverzorgingsdiensten.

2.2. Een competitieve duurzame land- en tuinbouw

De minister-president kondigt aan dat begin januari een ViA-rondetafel in verband met samenwerking en innovatie in de agrovoedingskolom wordt georganiseerd. Er wordt eveneens gewerkt aan de uitvoering van het witboek van de Vlaamse voedingsindustrie. In dat kader zal een 'call' georganiseerd worden voor de ondersteuning van investeringsprojecten in de agrovoedingssector. Een studie over de 'carbon footprint' van de Vlaamse veehouderij zal, op vraag van de SALV, worden uitgevoerd.

Al deze klemtonen voor dit politieke werkjaar dragen volgens de minister-president bij tot het realiseren van een competitieve duurzame land- en tuinbouw.

2.3. Landbouwbeleid op Europees niveau

De aandacht gaat uiteraard vooral naar de discussie over de hervorming van het Europees landbouwbeleid na 2013. Met de landbouwsector loopt momenteel de bespreking over een mogelijke nieuwe invulling van het begrip 'actieve landbouwer'. Op die manier kan de inkomenssteun van de eerste pijler gericht worden ingezet.

In navolging van de gesprekken op Europees niveau zal op Vlaams niveau een landingsplan worden opgemaakt voor de uitdoving van het melkquotasysteem.

Bouwend op de conclusies van het Europees symposium over de GMO voor groenten en fruit, zal worden geijverd om voor deze sector ook na 2013 een geëigend beleidsinstrument te behouden.

De minister-president verzet zich zeer krachtig tegen de door de Europese Commissie voorgestelde hernationalisering van het ggo-beleid. Een lappendeken van lidstaten met elk een eigen ggo-beleid is geen gewenste ontwikkeling.

De uitvoering van het Vlaamse programmadocument voor plattelandontwikkeling, PDPO II, zit op schema. De midtermevaluatie wordt eind 2010 verwacht.

In 2011 wordt op de landbouwbegroting 100.000 extra ingeschreven om de Europese schoolfruitactie te cofinancieren.

2.4. Landbouwers, ondernemers in het kwadraat

In 2011 zal een sensibiliseringsactie worden opgezet rond het ondernemerschap in de land- en tuinbouw. Alle activiteiten van het beleidsdomein Landbouw en Visserij zullen in het teken staan van de aanmoediging van het ondernemerschap in de sector. De slogan die hiervoor zal worden gebruikt, is: 'Landbouwers, ondernemers in het kwadraat'. Het startschot van de actie wordt gegeven tijdens Agriflanders.

Het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds blijft het belangrijkste overheidsinstrument voor vernieuwing, innovatie en verduurzaming in de sector. De aanpassing van de regelgeving

heeft, naast een beperkte vermindering van de steunpercentages, vooral tot doel om extra steun te voorzien voor startende jongeren, een sterkere vereenvoudiging van de regelgeving door te voeren – waardoor de dossierafhandeling aanmerkelijk sneller zal moeten verlopen – en het behoud van het openeindekarakter van het subsidiesysteem, wat de door de sector gevraagde rechtszekerheid waarborgt.

De dotatie bedraagt bijna 60 miljoen euro en de machtiging bijna 65 miljoen euro. De structurele verhoging die in 2010 beslist werd –12 miljoen euro extra machtiging en 3 miljoen euro extra dotatie – blijft behouden. De eenmalige verhogingen, eveneens beslist in 2010, vervallen. Het gaat om de eenmalige verhoging van de dotatie en de machtiging met 3,5 miljoen euro.

2.5. *Innovatie in de land- en tuinbouw*

De middelen voor onderzoek en innovatie in de land- en tuinbouw blijven gehandhaafd, ondanks de algemene besparingen. ILVO wordt ook zelf verantwoordelijk voor de infrastructuur. Daardoor kan beter worden ingespeeld op de onderzoeksnoden. ILVO krijgt hiervoor een jaarlijkse extra dotatie van 3.150.000 euro.

Het werkingsbudget van de praktijkcentra blijft constant. Er worden extra middelen ingeschreven voor de verdere uitbouw van de waarnemings- en waarschuwingdiensten in het kader van het Integrated Pest Management en de Europese verplichting die vanaf 2014 van kracht wordt.

Er zal een oproep voor demonstratieprojecten in de dierlijke sector worden gelanceerd. Hiervoor wordt 300.000 euro uitgetrokken op het budget van het variabel krediet naschoolse landbouwworming.

2.6. *Kansen scheppen voor de Vlaamse land- en tuinbouw*

Het Strategisch Plan Biologische Landbouw wordt verder uitgevoerd. Er wordt niet geraakt aan de subsidie voor BioForum, stipt de minister-president aan.

Een nieuw strategisch plan ‘lokale productie en lokale vermarkting’ zal worden opgesteld. Met dit plan moet onder meer de werking rond streek- en hoeveproducten een extra stimulans krijgen.

Inzake de zorgboerderijen zullen inspanningen geleverd worden om op Europees niveau medestanders te vinden voor de Vlaamse aanpak. Tijdens het bedrijfsbezoek aan een varkenshouderij in Geel, in het kader van de informele Raad Landbouw in september, waren de deelnemende EU-landbouwministers en de Europees Commissaris onder de indruk van de activiteiten op de zorgboerderij. Dat positieve beeld dient nu omgezet te worden in effectieve steun.

Ook het Vlaams Actieplan voor de Vleesveehouderij zal verder worden uitgevoerd, schetst de minister-president.

De steun voor agromilieumaatregelen in de land- en tuinbouw wordt opgetrokken met 100.000 euro in vastleggingskredieten en 161.000 in ordonnanceringskredieten, onder meer om de dossiers in verband met de verwarringstechniek in de fruitsector te financieren.

2.7. *Landbouwadministratie efficiënt en doeltreffend*

De landbouwadministratie heeft zich ertoe geëngageerd, ondanks de besparingsoperatie van de afgelopen jaren, om haar werking efficiënter en doeltreffender uit te bouwen, zonder dat de activiteiten daardoor in gevaar komen. Er worden afspraken gemaakt over de

aanpak en de stroomlijning van de controles op de bedrijven. Ook de VLIF-dossierbehandeling wordt sterk vereenvoudigd. Er lopen gesprekken om de eigen Vlaamse gegevens te gebruiken, ter vervanging van de NIS-telling.

De landbouwadministratie werkt aan een landbouwdecreet, dat ter vervanging komt van een aantal oude federale landbouwwetten die aan herziening toe zijn.

In de raad van bestuur van VLAM werd een akkoord bereikt om het besparingsplan van 800.000 euro deels te dragen door de overheid en deels door de sector. Op die manier kan de vermindering van de dotatie met 257.000 euro worden opgevangen.

3. Visserij

De volgende maanden is Vlaanderen nog voorzitter van de Europese Visserijraad. Een succesvolle afronding van de besprekingen over de jaarlijkse vangstmogelijkheden staat daarbij hoog op de agenda, naast de afronding van de consultatieperiode over het Europees visserijbeleid na 2012.

Een belangrijke mijlpaal was het symposium over de samenwerking tussen de visserijsector en de wetenschap dat plaatsvond in Oostende op 9 en 10 november.

Verder staat het beleid volledig in het teken van de verdere verduurzaming van de sector, zowel via de uitvoering van het Europees gefinancierd operationeel programma als via het visserijonderzoek dat vooral bij ILVO gebeurt.

De fusie van de visveilingen van Zeebrugge en Oostende is gerealiseerd. De minister-president stelt met tevredenheid vast dat, dankzij de inzet van velen, deze operatie tot een goed einde is gebracht.

Zowel de dotatie van 2.714.000 euro als de machtiging van 2.968.000 euro voor het Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquicultuursector blijft onaangeroerd.

4. Plattelandsbeleid

In het kader van de bevoegdheid Plattelandsbeleid wordt vooral ingezet op de continuïteit van het beleid dat de vorige legislatuur werd opgestart, schetst de minister-president het beleid voor het volgende werkjaar.

Het signaleren en bespreekbaar maken van plattelandsthema's via het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg, de ondersteuning van projectinitiatieven op Vlaams niveau – met extra aandacht en financiering voor projecten in verband met armoede op het platteland – en de ondersteuning van gebiedsgerichte projecten als De Merode, Schelde-Leie en De Wijers, zijn voor de minister-president de belangrijkste beleidsklemtonen.

In 2011 zal werk worden gemaakt van een decretaal initiatief om het plattelandsfonds te creëren. Als input zal gebruik worden gemaakt van de informatie uit het 'manifest plattelandsgemeenten' van de VVSG, en van de twee studies die worden opgemaakt in opdracht van de VLM.

De werking inzake de paardenhouderij in Vlaanderen wordt onverkort voortgezet.

Het gros van de ingeschreven Vlaamse begrotingsmiddelen wordt ingezet in het kader van de cofinanciering van de assen 3 en 4 van het PDPO II. De Vlaamse cofinanciering van PDPO- en LEADER-projecten blijft in 2011 constant.

II. BESPREKING

1. Landbouw

1.1. Algemene beschouwingen

De begroting voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid bedraagt 175 miljoen euro. Dat is ongeveer 6,5 miljoen euro minder dan vorig jaar. Net als de andere departementen moet ook het Departement Landbouw en Visserij een generieke inlevering doen, schetst de heer *Karlos Callens*.

In vergelijking met tien jaar geleden is het budget gestegen met iets meer dan 100 miljoen euro. In 2000 bedroeg het budget 72.358.000 euro. Het relatieve aandeel van landbouw in de begroting bedraagt 0,69 percent. In 2000 was dat 0,47 percent. Dat is volgens de heer Callens een verantwoorde investering, want de landbouw vertegenwoordigt 0,8 percent van de totale Vlaamse bruto toegevoegde waarde en ongeveer 2,1 percent van de actieve bevolking is werkzaam in de agrarische sector.

Volgens de heer Callens brengt de begroting weinig nieuws. Ook landbouw wordt het slachtoffer van het beruchte kaasschaafprincipe. Een aantal diensten compenseren de besparingen intern, bijvoorbeeld de vzw Boeren op een Kruispunt, BioForum Vlaanderen en de inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – landbouweducatie. Wat zijn hiervan de concrete implicaties? Waarop wordt vooral bespaard? Hoeveel mensen moeten in totaal afvloeien in het kader van die besparingen?

Er wordt, in tegenstelling met wat de heer Callens stelde, niet bespaard op de middelen voor Boeren op een Kruispunt of BioForum, beklemtoont de *minister-president*. Ondanks de algemene besparingen blijft de steun voor deze twee organisaties overeind. Wat landbouweducatie betreft, is er wel een vermindering van de subsidie. Landbouweducatieve taken worden doorgaans door de provincies opgenomen. In het kader van de discussie over de interne staats hervorming is landbouweducatie een van de domeinen die volledig naar de provincies zou kunnen gaan. De kritiek die soms bij de oppositie te horen is dat de besparingen zonder doordachte visie zijn doorgevoerd, strookt volgens de minister-president niet met de realiteit.

Vlaanderen is goed voor 80 percent van de nationale landbouwexport en -import, deelt de heer *Karlos Callens* mee. De eindproductiewaarde van de Vlaamse land- en tuinbouw bedroeg in 2009 4,5 miljard euro, met als belangrijke subsectoren varkensvlees, zuivel, rundvlees, groenten en sierteelt. De landbouw in Vlaanderen is goed voor ongeveer driekwart van de nationale eindproductiewaarde.

Het kan volgens de heer Callens niet genoeg benadrukt worden, met het oog op de hervorming van het Europees beleid na 2013, dat Vlaanderen geen schrik mag krijgen van zijn eigen schaduw. De Vlaamse land- en tuinbouwers opereren met hun intensieve en geavanceerde productietechnieken al in een sterk geglobaliseerde, open en geliberaliseerde markt. En dat in een regio die zichzelf zeer strenge ecologische en dierenwelzijnsnormen oplegt. Als we dat aanvaarden, moeten we ook aanvaarden dat het ondernemerschap voor land- en tuinbouwers niet beperkt mag worden. Het land- en tuinbouwbeleid mag niet eenzijdig worden gericht op ecologie, maar moet zich ook bekommeren om de economische leefbaarheid van land- en tuinbouwbedrijven.

De heer Callens gelooft in de toekomst van de land- en tuinbouw in Vlaanderen, maar dat is niet in de beleidsbrief terug te vinden. Open Vld benadrukt dat veranderingen in de land- en tuinbouwsector noodzakelijk zijn, maar even noodzakelijk zijn aanvaardbare overgangstermijnen en begeleidende maatregelen. De land- en tuinbouwers moeten zich

op een sociale en bedrijfseconomisch verantwoorde manier kunnen conformeren aan nieuwe vereisten en uitdagingen.

De beleidsbrief bevat volgens de heer Callens enkele frappante cijfers. Zo blijkt het gemiddelde aantal runderen per bedrijf de afgelopen 30 jaar verdrievoudigd te zijn. Bij de varkens gaat het over een verachtvoudiging. Die cijfers zijn illustratief voor de toenemende gemiddelde bedrijfsgrootte en de afname van het aantal land- en tuinbouwers.

Niet alleen de verzekering tegen schade, ook het verlenen van betalingsfaciliteiten is van groot belang. Bedrijven die geconfronteerd worden met een crisis hebben nood aan liquide middelen. De oprichting van vennootschappen, als gevolg van de schaalvergroting, heeft ook een keerzijde. Als een vennootschap te weinig kapitaal heeft, is het moeilijk om overbruggingskredieten en leningen te krijgen van de banken, want die baseren zich enkel op de boekhoudkundige cijfers. Op zich is daar niets mis mee, want het behoed iedereen tegen financieel onaanvaardbare risico's, maar het beperkt wel de noodzakelijke flexibiliteit van bedrijven.

In de septemberverklaring heeft de minister-president verklaard dat bespaard moet worden en meer zal moeten gebeuren met minder middelen. Ook voor de bevoegdheden Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid is dat het geval. Het is voor de heer *Jos De Meyer* belangrijk dat drie instrumenten die centraal staan in het landbouwbeleid operationeel blijven. Er wordt rechtszekerheid gecreëerd voor de mensen die een beroep doen op het VLIF. Voor jonge bedrijfsleiders wordt de kans geboden om tot 70.000 euro ondersteuning te krijgen. ILVO krijgt meer kansen door de overheveling van 3.150.000 euro voor het onderhoud van de eigen infrastructuur, waardoor ook geen moeizame administratieve procedures meer nodig zijn.

Mevrouw *Tinne Rombouts* is tevreden dat in de beleidsbrief alle bezorgdheden in verband met de land- en tuinbouwsector en het plattelandsbeleid verwerkt zijn. De landbouw is, in alle diversiteit, een economische sector, maar staat ook voor een aantal uitdagingen. Dit ruime spectrum wordt heel goed gekaderd, en ook al is nog niet voor alle aspecten een oplossing voorhanden, er wordt in overleg met de actoren aan oplossingen gewerkt.

Het is volgens mevrouw Rombouts positief dat een afstemming gebeurt tussen de landbouwregisters en de gemeentelijke tellingen, met als conclusie dat de gemeenten niet meer belast worden met die tellingen. Het op elkaar afstemmen van de controles is blijkbaar moeilijker. De spreker moedigt de minister-president aan om vol te houden, want de controles op de bedrijven zijn een zware belasting voor de landbouwers.

Volgens mevrouw *Tine Eerlingen* wordt in de beleidsbrief voldoende aandacht besteed aan de duurzaamheid van en de innovatie in de landbouw. Ook de knelpunten die al in de commissie aan bod kwamen, zijn opgenomen in de beleidsbrief. De halfjaarlijkse landbouwconjunctuurindex evolueert in positieve zin. Sommige sectoren ervaren nog moeilijkheden, maar de trend is positief, concludeert mevrouw Eerlingen.

1.2. Afstemming tussen landbouw en leefmilieu

De heer *Dirk Peeters* verwijst naar de regelgevingsagenda bij de beleidsbrief, waarin een besluit van de Vlaamse Regering over 'agroforestry' wordt aangekondigd. De spreker vraagt meer informatie over de inhoud hiervan.

In uitvoering van het PDPO II is een uitvoeringsbesluit in voorbereiding waarbij steun voor agroforestry zou ingevoerd worden in Vlaanderen. Begin 2011 zal de *minister-president* een voorstel aan de Vlaamse Regering voorleggen. Agroforestry is de combinatie van landbouw met bebossing. De minister-president benadrukt dat dit heel wat voordelen biedt op het vlak van biodiversiteit. Dergelijke percelen zijn ook beter om erosie tegen te gaan.

Biodiversiteit is volgens de heer *Dirk Peeters* een belangrijke uitdaging. Tijdens de biodiversiteitstop in Nagoya en in de agenda 2012 die daaruit voortvloeide, werden daarover afspraken gemaakt. Volgens de spreker ontbreekt de afstemming tussen de beleidsdomeinen Leefmilieu en Landbouw. De beheersovereenkomsten leggen wel de link tussen open ruimte, landbouw en biodiversiteit, maar in beleidsvoornemens en -doelstellingen in de beleidsbrief wordt die link niet gelegd. Hoe wordt, met het oog op 2012, gewerkt aan biodiversiteit en vooral aan de link tussen landbouw- en plattelandsbeleid en het leefmilieubeleid?

Met de uitvoering van as 2 van PDPO II wordt er volgens de *minister-president* wel degelijk een koppeling gemaakt tussen leefmilieu en landbouw. Voorbeelden van milieumaatregelen op perceelsniveau vanuit landbouw zijn: de steun voor mechanische onkruidbestrijding, de gras-klavermaatregel, de reductie van gewasbeschermingsmiddelen in de sierteeltsector, de hectaresteen voor biologische landbouw, de steun voor de verwarrings-techniek in de fruitsector en de steun voor hoogstamboomgaarden.

In een advies van de SALV van juli 2010 staat dat de duurzame ontwikkeling van de voedselketen kan versterkt worden als de CO₂-voetafdruk van de Vlaamse veehouderij met een transparante en maatschappelijk gedragen methode kan worden bepaald. Mevrouw *Tine Eerlingen* steunt het initiatief om prioritair een ‘carbon footprint’ van de Vlaamse veehouderij te maken. Wat is de timing van de studie?

Er zijn negen offertes ontvangen die momenteel worden beoordeeld op basis van de selectie- en gunningscriteria, licht de *minister-president* toe. Half december zal de opdracht gegund worden. Er is een budget voorzien van 150.000 euro. Het onderzoek zal starten op 15 januari 2011 en eindigen op 31 december 2011.

Over erosiebestrijding op landbouwpercelen is niets terug te vinden in de beleidsbrief, maar mogelijk staat dit in de beleidsbrief van de minister van Leefmilieu. Dit is volgens mevrouw *Els Robeyns* een belangrijk thema waar we zeker aandacht voor moeten hebben. Erosiebestrijdingsmaatregelen zouden ondertussen ook tot de goede landbouwpraktijk moeten behoren.

Werken rond erosiebestrijding is zowel een activiteit van het beleidsdomein Landbouw en Visserij als van het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie, verduidelijkt de *minister-president*. Het beleidsdomein Landbouw en Visserij is verantwoordelijk voor de uitwerking, de opvolging en de controle van de randvoorwaarden – ‘cross compliance’. Een aantal randvoorwaarden hebben rechtstreeks betrekking op erosiebestrijding en het behoud van een goede bodemstructuur. Landbouwers moeten de normen voor het in goede landbouw- en milieuconditie houden van de landbouwgrond naleven. In dit kader dienen zij de bodem te beschermen tegen bodemerrosie door passende erosiebestrijdingsmaatregelen.

Dikwijls valt het verwijt te horen dat milieuverenigingen landbouwareaal inpikken – met belastinggeld – en herbebossingsprojecten opstarten, schets de heer *Karlos Callens*. Landbouwers zelf kunnen dat niet. Waarom worden herbebossingsprojecten van landbouwers, voor industriële bosbouw voor bijvoorbeeld bio-energie, niet toegestaan? Met een rationeel beheer hoeft deze specifieke milieuzorg niet in te gaan tegen de nood voor de landbouw om rendabel te kunnen functioneren. Dat sluit perfect aan bij het door de minister-president gepropageerde model van multifunctionaliteit van het platteland.

In de beleidsbrief staat dat bij de uitvoering van stroomgebiedsplannen en maatregelenprogramma gestreefd wordt naar win-winsituaties. Wat zijn de mogelijkheden? Mevrouw *Tinne Rombouts* is bezorgd over de passage waarin staat dat in een landbouwimpactstudie en een landbouweffectenrapport nagegaan wordt wat haalbaar is en wat de effecten zijn. Maar een aantal plannen zijn wel al goedgekeurd. Welke mogelijke andere keuzes en bij-

sturingen naar ruimte-impact zijn nog mogelijk als deze studies uitwijzen dat er een grote impact is?

De heer *Karlos Callens* haalt voorbeelden aan van vastgestelde schade door ganzen waarvan de betaling gepland was voor augustus, maar in een brief van de administratie wordt uitgelegd dat er verschuivingen van budgetten nodig zijn, waardoor de betaling wordt uitgesteld. Maar na een aantal maanden is de uitbetaling nog steeds niet gebeurd.

De *minister-president* zal informeren bij de bevoegde minister, mevrouw Schauvliege.

1.3. *Internationaal beleid*

De heer *Karlos Callens* is verheugd dat in de beleidsbrief staat dat er in het kader van de WTO-onderhandelingen waakzaamheid geboden blijft, zodat het EU-mandaat gerespecteerd wordt en de mogelijke impact voor de landbouwsector in Vlaanderen binnen aanvaardbare grenzen blijft.

De *minister-president* stelt met tevredenheid vast dat de heer Callens de mening deelt dat landbouw een aparte benadering vergt in het kader van de internationale handelsdiscussies binnen de WTO. Hij hoopt dat de Europese Commissie die in het kader van de WTO-discussies Europa vertegenwoordigt hiervoor ook voldoende aandacht heeft.

Een groot deel van het land- en tuinbouwbeleid wordt op Europees niveau bepaald. Een degelijke voorbereiding van het GLB na 2013 is dan ook belangrijk. De heer *Stefaan Sintobin* beklemtoont dat het uitgangspunt voor zijn fractie is dat de land- en tuinbouwsector in Vlaanderen een economische, maar vooral een strategische sector is. De land- en tuinbouw zorgt voor de voedselvoorziening van een samenleving en kan dus niet op dezelfde manier behandeld worden als een andere economische sector. De heer Sintobin is tevreden dat de directe inkomenssteun op Europees niveau niet ter discussie staat en de landbouwsubsidies niet op de helling staan door het mislukken van de onderhandelingen over de Europese begroting. De heer Sintobin steunt de tien aandachtspunten die de *minister-president* voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid heeft voorgesteld.

Mevrouw *Tine Eerlingen* wijst op het belang van een voldoende groot budget voor het GLB en hoopt dat de *minister-president* voldoende bondgenoten kan vinden voor dit pleidooi. Er dient ook over gewaakt te worden dat in de onderhandelingen met Mercosur landbouw niet als pasmunt wordt gebruikt.

Iedereen is het er volgens mevrouw *Els Robeyns* over eens dat een meer duurzaam landbouwbeleid op Europees niveau nodig is. In de beleidsbrief wordt verwezen naar het plan van de Europese Commissie om de doelgroep voor directe steun preciezer af te bakenen. De SALV zal bij het beleidsvoorbereidende werk betrokken worden. Aangezien er een verband is met duurzaamheid, de milieudoelstellingen en het bredere plattelandsbeleid vraagt de spreker of ook de SERV en de Minaraad betrokken zullen worden.

Mevrouw Robeyns benadrukt ook het belang van de GMO voor de groenten- en fruitsector. Er dient nagegaan te worden of de werkwijze van producentenorganisaties ook in andere deelsectoren kan worden overgenomen.

In de beleidsbrief wordt verwezen naar de export van Vlaamse peren naar China, die voor de telers heel belangrijk is. Er zijn dit jaar problemen geweest met bacterievuur, wat niet toegelaten is op de Chinese markt. Het is voor mevrouw Robeyns belangrijk dat Vlaanderen aandacht heeft voor deze nieuwe afzetmarkt, want die is belangrijk voor de toekomst van de fruittelers.

In afwachting van internationale standaarden voor maatschappelijk verantwoorde soja, zal BEMEFa het voortouw nemen door het gebruik van een eigen lastenboek, staat in de

beleidsbrief te lezen. Wat zal in het lastenboek staan, vraagt mevrouw Robeyns. Gaat het over zelfregulerende bepalingen?

1.4. Aandacht voor jongeren

Opvolging is volgens de heer *Karlos Callens* een groot probleem. Al jaren neemt de landbouwerspopulatie gevoelig af. Slechts drie op tien bedrijven wordt nog voortgezet. Wat als deze trend zich blijft doorzetten? Welke initiatieven neemt de minister in dat kader?

De heer Callens feliciteert de minister-president wel met de extra steun tot 70.000 euro voor jonge landbouwers. Maar meer dan een druppel op een hete plaat dreigt dit niet te worden. Steeds meer rijst de vraag om subsidies als de hectaretoeslag te heroriënteren op jonge landbouwers. Hierdoor zouden jonge landbouwers die zwaar geïnvesteerd hebben sterker ondersteund worden. Het pijnpunt is natuurlijk dat oudere landbouwers dan minder zouden krijgen. Voorstanders van deze verschuiving stellen dat gepensioneerde landbouwers toch uitbollen, een deel van hun infrastructuur al hebben verkocht en geen last hebben van armoede. Tegenstanders wijzen op het lage pensioen van de landbouwers en de dreigende armoede. Bovendien gaat het in tegen het algemeen beleid om ouderen te stimuleren om langer te werken. Wat is het standpunt van de minister-president? Zijn er plannen om de Europese subsidie prioritair te richten op jonge landbouwers?

De *minister-president* wijst op de maatregel om de steun op te trekken van maximaal 55.000 naar 70.000 euro voor een bedrijfsovername. Vlaanderen probeert, in nauw overleg met de landbouworganisaties, te komen tot een nieuwe definitie van actieve landbouwer om de pijler I-steun, de inkomenssteun, beter te kunnen richten op de actieve landbouwers. Dat debat wordt verder gevoerd op Europees niveau.

1.5. Risicobeheer

Een belangrijk probleem waar de Vlaamse land- en tuinbouw alleen maar meer mee geconfronteerd zal worden, zijn extreme weersomstandigheden. De heer *Karlos Callens* pleit voor een verzekering tegen rampen, natuurlijk op voorwaarde dat ze betaalbaar is voor de land- en tuinbouwers. In de beleidsbrief verwijst de minister-president enkel naar het voorstel uit 2008 voor de subsidiëring van gewasverzekeringen tegen weerrisico's, naar het model van de brede weersverzekering in Nederland. De verzekeringsmaatschappijen zijn terughoudend, omwille van de hoge ontwikkelingskost, terwijl ook de land- en tuinbouwers terughoudend zijn, wegens de meerkost. De heer Callens is van mening dat de verzekeringsmaatschappijen mee moeten zoeken naar een oplossing voor schade door extreme weersomstandigheden. Wat is de stand van zaken van de besprekingen? Wellicht wacht de minister-president op de regionalisering van het rampenfonds, redeneert de heer Callens, maar dat mag geen reden zijn om niets te ondernemen.

Onderzoek naar de mogelijkheden om een weersverzekering in het leven te roepen, is voor de heer *Stefaan Sintobin* noodzakelijk.

Volgens de beleidsbrief zijn er al overlegondes achter de rug om een kader te creëren voor het risicobeheer. Aangezien ook wordt gerekend op de private verzekeringssector, rijzen ook een aantal problemen. Welke stappen worden nog gezet, vraagt mevrouw *Tinne Rombouts*.

Het risicobeheer is een belangrijk element, hoewel een verzekering niet evident is. In 2008 heeft de minister-president, naar aanleiding van de blauwtongziekte bij runderen, gesteld dat de kas van het federale landbouwrampenfonds leeg is en voorbereidingen gebeuren voor de overheveling naar de Vlaamse administratie. Mevrouw *Tine Eerlingen* informeert naar de stand van zaken. Ziet de minister-president de private verzekering functioneren

naast het landbouwrampenfonds of worden beide geïntegreerd? Heeft de minister-president zicht op de huidige financiële toestand van het federale rampenfonds?

De weersverzekering is al behoorlijk goed uitgewerkt in het kader van de GMO voor groenten en fruit, onderstreept de *minister-president*. Het gaat dan vooral om verzekeringen tegen schade als gevolg van hagelbuien. De weersverzekeringen in andere sectoren komen moeilijker van de grond. De koepel van de verzekeringsmaatschappijen is zeer terughoudend, dit mede als gevolg van het zeer geringe succes van de maatregel in Nederland.

Op dit moment worden gesprekken gevoerd met één verzekeringsmaatschappij die interesse heeft om een verzekeringsproduct te ontwikkelen voor de Vlaamse land- en tuinbouw. Het feit dat het landbouwrampenfonds nog steeds niet geregionaliseerd is, maakt het niet eenvoudig om tot een coherent beleid te komen.

De Europese Unie legt de verplichting op om een grotere privé-inbreng te organiseren in de verzekering om in de toekomst de bijdrage vanuit de overheid nog te kunnen rechtvaardigen. Het landbouwrampenfonds moet dus herzien worden. Maar er zijn nog andere manieren om de privésector te laten participeren dan door het aanbieden van een verzekering voor bepaalde risico's.

1.6. Herstelplan landbouw

De crisismaatregelen van het herstelplan landbouw lopen tot eind 2010. De heer *Karlos Callens* vraagt naar bijkomende informatie over de aanvragen: aantal dossiers, totaal kapitaal, soort bedrijven, aantal uitstellen van aflossing en kredietherschikkingen.

Lijkt het niet wenselijk om een evaluatie te maken van de resultaten van het herstelplan en om na te gaan of bestaande maatregelen verlengd of nieuwe maatregelen genomen moeten worden, vraagt de heer *Stefaan Sintobin*.

De *minister-president* geeft een stand van zaken van het herstelplan. Er zijn 311 aanvragen voor overbruggingskredieten ingediend voor een totaal aangevraagd krediet van 16,8 miljoen euro of gemiddeld 54.019 euro per aanvraag. In 17 gevallen werd gewestwaarborg gevraagd. Ook dit jaar werden de VLIF-investeringspremies versneld uitbetaald. De begunstigden zijn varkenshouders die recent geïnvesteerd hebben. Concreet ging het om een bedrag van ongeveer 2,7 miljoen euro investeringspremies. In 2009 werd aan 179 dossiers uitstel van aflossing gegeven, in de eerste tien maanden van 2010 aan 131 dossiers. Reglementair bedraagt de uitvoeringstermijn van investeringen met VLIF-steun twee jaar. In 2009 werd voor 42 bedrijven een verlenging toegestaan. In de eerste tien maanden van 2010 werd er een verlenging toegestaan voor 37 dossiers.

1.7. Varkenssector

De varkenssector werd erg hard getroffen door de crisis, stelt de heer *Karlos Callens*. De minister-president heeft een tijd geleden een aantal maatregelen aangekondigd. Wat werd precies gerealiseerd? In de beleidsbrief wordt een overleggroep aangekondigd die voorstellen moet doen aan de Europese Commissie. Deze High Level Group zou al opgestart zijn. Wie zetelt erin, wat is de vergaderfrequentie en werden al voorstellen geformuleerd?

Wat is de stand van zaken van de benchmarking over de VLAM-bijdragen? Met welke landen gebeurt de benchmarking en welke concrete ingrepen zullen gebeuren? Hoe zit het met de extra steun aan varkenshouders die willen toetreden tot het kwaliteitssysteem Certus? Bestaat hiervoor veel interesse? Hoe groot wordt deze extra financiële tussenkomst geschat?

De *minister-president* vat de maatregelen samen die in de varkenssector worden genomen. Over het VLAM-bijdragesysteem is een eerste benchmarking gebeurd met de ons omrin-

gende landen. De sectorgroepen van de verschillende sectoren zullen om advies gevraagd worden over de wijzigingen van het bijdragesysteem. Het karkasclassificatiesysteem wordt geobjectiveerd. Er wordt gestreefd naar de versterking van onze posities op de exportmarkten en de prijstransparantie in de sector dient te verbeteren. 1662 varkenshouders die werken volgens het Certus-lastenboek hebben hun aanvraag ingediend. Op een potentieel aantal van 1763 is dat 94,2 percent. Het uiteindelijke bedrag is afhankelijk van het aantal aanvragers dat op het einde van het jaar ook effectief het certificaat haalt, waaruit blijkt dat zij het lastenboek gevolgd hebben. De steun wordt geschat tussen 450 en 500 euro per deelname aan een van de kwaliteitssystemen. Dezelfde regeling zal ook gelden in 2011. De financiering gebeurt met de niet gebruikte middelen van de toeslagrechten.

De heer *Stefaan Sintobin* wijst op de diepe financiële en economische crisis waarin de landbouw zich de voorbije periode bevond. Er is gelukkig een licht herstel merkbaar, waar ook het herstelplan een impact op heeft gehad. Maar de situatie in de varkenssector toont aan dat de crisis zeker niet overal voorbij is en voor bepaalde sectoren extra inspanningen nodig zijn. Op 3 december wordt een Europees overleg georganiseerd over de varkenssector. Welke maatregelen zullen daar worden voorgesteld? Wat is de stand van zaken van de oprichting van een High Level Group voor de varkenssector?

Op 3 december organiseert de *minister-president* een Europese reflectiedag over de varkenshouderij. Vertegenwoordigers van diverse lidstaten en koepelorganisaties uit de verschillende schakels van de varkenskolom, zullen met elkaar in debat gaan over de precaire toestand in de sector. Ook de Europese Commissie zal aanwezig zijn. De minister-president heeft alvast de hoop dat deze reflectiedag inspirerend kan zijn voor verdere acties op Europees niveau.

Met het oog op een aantal maatregelen op lange termijn wordt ook gestart met dialogodagen onder de noemer 'de Vlaamse varkenshouderij op weg naar 2020'.

1.8. Melkquotaregeling

Er zou volgens de heer *Karlos Callens* een landingsplan ontwikkeld worden als aanvulling op het stappenplan voor de melkveehouderij. Wat is de stand van zaken en de timing?

De gesprekken met de beroepsorganisaties over de verdere aanpak van de melkquotaregeling zijn aangevat, verduidelijkt de *minister-president*. Het stappenplan loopt tot 2012 en het is de bedoeling in het landingsplan aan te geven hoe de reglementering verder afgebouwd zal worden richting 31 maart 2015.

1.9. VLIF

In het hoofdstuk met de wel erg vleiende titel 'Landbouwers, ondernemers in het kwadraat' kan men niet rond de vaststelling dat de VLIF-steun behoorlijk wordt aangescherpt, stelt de heer *Karlos Callens*. De meest in het oog springende maatregel is het terugschroeven van de steun voor zonnepanelen van 30 naar 8 percent. Het systeem is het slachtoffer van het eigen succes, want er is nog heel wat betalingsachterstand. Hoeveel dossiers liggen nog te wachten op goedkeuring en voor welk bedrag?

Het voorstel tot wijziging van het besluit van 24 november 2000 betreffende de steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw is fundamenteeler, aldus de heer *Callens*. De SALV heeft hier ernstige bedenkingen bij geformuleerd. Er wordt opgemerkt dat de aanpassing van de steun er komt omwille van budgettaire doelstellingen, maar niet vanuit een inhoudelijke benadering. De SALV pleit voor een strategische benadering van het VLIF. Dat gebeurt volgens de heer *Callens* niet. Waarom niet?

De SALV heeft ook bedenkingen bij de inkomensvoorwaarde van minstens 12.000 euro op jaarbasis uit beroepsactiviteiten. Hoe komt men tot dat grensbedrag? Waarom wordt

geen gevolg gegeven aan het SALV-voorstel om rekening te houden met het positief inkomen? Het is volgens de SALV niet de bedoeling om aan een niet-levensvatbaar bedrijf investeringssteun toe te kennen.

De inkomensvoorwaarde van 12.000 euro die opgelegd wordt in de VLIF-regelgeving is bedoeld om een minimale levensvatbaarheid te eisen van de bedrijven waaraan VLIF-steun wordt toegekend, verduidelijkt de *minister-president*. Enkel eisen dat er een positief inkomen kan worden behaald, zoals gevraagd door de SALV, is volgens de minister-president een onvoldoende criterium om overheidsmiddelen vrij te maken. Het is in het belang van de landbouwer dat hij kan aantonen dat hij een minimaal inkomen op zijn bedrijf kan behalen alvorens zich aan investeringen te wagen. Bij de praktische toepassing van de voorwaarde wordt wel rekening gehouden met de conjunctuurgevoeligheid van het inkomen in de land- en tuinbouw.

De verlaging van de steun met twee procentpunten is onevenredig, stelt de heer *Karlos Callens*. Waarom werd geopteerd voor een lineaire verlaging met twee procentpunten per categorie?

In het regeerakkoord is als algemene krachtlijn opgenomen dat het VLIF de motor moet zijn voor vernieuwing, innovatie en verduurzaming van de land- en tuinbouwsector, situeert de *minister-president* het kader. Het is mede daarom dat de wijziging van de steunpercentages – van 40/30/20/10 percent naar 38/28/18/8 percent – zo werd aangepakt dat de besparing procentueel minder zwaar doorweegt bij de groepen 1 en 2 van het VLIF, met name de investeringen die gericht zijn op biolandbouw en investeringen die gericht zijn op duurzame landbouw, verbrede landbouw en reconversie van landbouwbedrijven.

Bij de adviesdiensten kwamen de voorbije drie jaar 2988 aanvragen binnen. De aanvragen voor vermarktingadvies zijn heel beperkt gebleven, stelt de heer *Karlos Callens*. Wat is daarvan de oorzaak? Over hoeveel aanvragen ging het concreet? Hoeveel aanvragen per module werden ingediend?

De minister-president stelt een klantvriendelijke, interactieve behandeling en kortere doorlooptijd van de dossiers van het VLIF in het vooruitzicht. In een antwoord op een vraag van mevrouw Lydia Peeters werd vermeld dat de gemiddelde doorlooptijd van 330 dagen gehalveerd zou moeten worden, maar dat de tijd die de land- en tuinbouwers zelf nemen om hun dossier aan te vullen niet langer zal meetellen. Dat is een begrijpelijke optie, maar het mag niet de bedoeling zijn om de doorlooptijd artificieel in te korten, benadrukt de heer Callens. Naast de doorloopcyclus is er ook nog de uitvoeringscyclus. Daarover wordt niets vermeld in de beleidsbrief. Zijn er ambities om de uitvoeringscyclus in te korten?

Er gebeuren heel wat inspanningen om de VLIF-dossiers sneller af te handelen, onder meer de aangepaste regelgeving met een hele reeks vereenvoudigingen, schetst de *minister-president*. Maar ook de re-engineering van het VLIF-informaticasysteem moet daartoe bijdragen. Toch moeten we vaststellen dat heel vaak de landbouwers hun dossiers nog moeten vervolledigen alvorens tot een afhandeling van het dossier kan worden overgegaan.

De heer *Karlos Callens* wijst ook op de situatie van de loonwerkers, die uitgesloten blijven van het toepassingsgebied van het VLIF, dat in tegenstelling tot de machineren. Hoeveel machineren zijn er? Hoeveel dossiers werden ingediend en voor welk bedrag? Blijft de minister-president bij het voornemen om de loonwerkers uit te sluiten van het VLIF?

Mevrouw *Tinne Rombouts* is positief gestemd over de VLIF-dossiers die ook in crisistijd werden ingediend, wat erop wijst dat ook de investeringen voortgezet werden. Is er een verschil merkbaar tussen de verschillende sectoren wat betreft het ontstaan van vennootschappen? Zijn trends vast te stellen?

In 2009 waren in Vlaanderen 2723 van de 29.394 land- en tuinbouwbedrijven een vennootschap, dit is 9,3 percent, verduidelijkt de *minister-president*. Het aantal vennootschappen stijgt van jaar tot jaar, terwijl het totaal aantal bedrijven elk jaar vermindert. Dat wil zeggen dat het aandeel vennootschappen stijgt. In 2001 was nog maar 5 percent van de bedrijven een vennootschap. Het aantal vennootschappen is ten opzichte van 2001 met 37 percent gestegen. Het statuut van vennootschap komt vooral voor bij gespecialiseerde varkens- en pluimveebedrijven en bij gespecialiseerde tuinbouwbedrijven. Van alle varkens- en pluimveebedrijven samen heeft in 2009 22 percent als statuut een vennootschap, bij de tuinbouwbedrijven is dit 18 percent.

Zijn er bij de overnames verschillen waar te nemen tussen de sectoren, vraagt mevrouw *Tinne Rombouts*?

De *minister-president* geeft een overzicht. Voor de periode 2000-2006 (PDPO I) was de verdeling als volgt: gemengde bedrijven 40 percent, melkveebedrijven 21 percent, varkens- of pluimveebedrijven 8 percent, vleesveebedrijven 4 percent, akkerbouwbedrijven 1 percent, combinaties van vee 10 percent en tuinbouwbedrijven, inclusief fruitbedrijven, 16 percent. Op basis van recente dossiers is de verdeling thans als volgt: gemengde bedrijven 34 percent, melkveebedrijven 17 percent, varkens- of pluimveebedrijven 10 percent, vleesveebedrijven 7 percent, akkerbouwbedrijven 5 percent, combinaties van vee 9 percent en tuinbouwbedrijven, inclusief fruitbedrijven, 18 percent.

De cijfers wijzen volgens de minister-president op een aantal ontwikkelingen. Bedrijven zijn in toenemende mate gespecialiseerd. Een aantal bedrijven evolueert naar akkerbouwbedrijf, de fractie melkveebedrijven daalt en er is een opvallende toename van het aandeel van de vleesveebedrijven.

In de evolutie naar een meer duurzame en innovatieve land- en tuinbouw kan het VLIF een belangrijke rol spelen, stelt mevrouw *Tine Eerlingen*. Ook de administratieve vereenvoudiging bij het afhandelen van dossiers is belangrijk, want landbouwers moeten zich vooral met hun hoofdtaak kunnen bezighouden en niet met administratie. In de beleidsbrief wordt verwezen naar het re-engineeringproject voor de optimalisatie van dossierbehandeling dat in 2008 werd opgestart. Het webplatform wordt opgestart, maar mevrouw Eerlingen vraagt of dit in één beweging of stapsgewijs geïntroduceerd zal worden.

Er zal een zekere fasering zijn, schetst de *minister-president* de verdere procedure. Begin 2011 zal de nieuwe toepassing operationeel zijn voor nieuwe VLIF-aanvragen. Daaropvolgend zal gestart worden met de analyse en uitwerking van een e-loket voor VLIF-aanvragen, zodat een VLIF-aanvraag digitaal kan gebeuren. Aanvullend zal worden gestart met de uitbouw van een webplatform waarop de landbouwer zijn VLIF-dossier kan beheren.

Mevrouw *Tine Eerlingen* vraagt ook meer toelichting bij de passage in het onderdeel eVLIF in de beleidsbrief waarin wordt gesteld dat de toegang tot het VLIF zal vertrekken van vrij algemeen objectieve voorwaarden. Wat wordt hiermee bedoeld?

De VLIF-regelgeving bevat voorwaarden die vatbaar zijn voor appreciatie, legt de *minister-president* uit. Het betreft de voorwaarden inzake minimum arbeidsbehoefte – 0,5 volle arbeidskrachten –, levensvatbaarheid – arbeidsinkomen per volle arbeidskracht moet groter zijn dan het referentie-inkomen –, landbouwer zijn – inkomensvoorwaarde, tijdsbesteding, belang landbouwactiviteiten versus niet landbouwactiviteiten – en voorwaarden over voldoende productie- en emissierechten. De voorwaarden worden in het nieuwe besluit vervangen door een voorwaarde van minimale bedrijfsomvang. Het VLIF zal, vertrekkend van de gegevens die beschikbaar zijn via de verzamelaanvraag – teeltplan –, het veeportaal – veebezetting – en recent gepubliceerde cijfers inzake brutobedrijfsresultaat een berekening maken over de bedrijfsomvang. Bedrijven die op basis van die berekening een voldoende bedrijfsomvang aantonen, krijgen in principe toegang tot de steunmaatregelen. De andere

bedrijven worden niet direct uitgesloten, maar zullen verzocht worden met een gedocumenteerde berekening een voldoende bedrijfsomvang aan te tonen.

Vanaf dit jaar is het voor coöperaties opnieuw mogelijk om VLIF-steun aan te vragen, stelt mevrouw *Els Robeyns*. Via een gesloten systeem wordt per oproep 2 miljoen euro voorzien. Hebben de coöperaties van deze mogelijkheid gebruikgemaakt en waarvoor?

1.10. Verbreding, korte keten en streekproducten

In hun hart zijn de meeste boeren met pure landbouw bezig, aldus de heer *Karlos Callens*, maar de omstandigheden nopen hen om ook andere activiteiten te ontwikkelen. Bij hoevetoerisme lijkt de landbouwer soms eerder een hotelier te worden, maar de heer Callens is wel van mening dat er een vraag naar hoevetoerisme bestaat en voor een aantal land- en tuinbouwers kan het voor extra inkomsten zorgen. Hoeveel land- en tuinbouwers doen in Vlaanderen aan hoevetoerisme? Is er zicht op het gemiddelde aandeel van het bedrijfsinkomen dat uit hoevetoerisme gehaald wordt?

Er zijn 467 landbouwbedrijven met sociaal-toeristische activiteiten in Vlaanderen – toerisme en recreatie – vult de *minister-president* aan. Hiervan zijn er 163 actieve landbouwbedrijven die meerdaagse hoeveverblijven organiseren.

Mevrouw *Els Robeyns* benadrukt het duurzame karakter van de VLIF-investeringen. Inzake de diversificatie naar niet-landbouwactiviteiten blijft het aantal aanvragen voor hoevetoerisme, hoeveproducten en thuisverkoop laag. Mevrouw Robeyns is ervan overtuigd dat er kansen liggen bij de verbredingsactiviteiten en de korteketenverkoop. Is er een verklaring voor het beperkt aantal aanvragen?

De *minister-president* licht toe dat voor de klassieke verbreding al een vijftal jaar geleden aangevoeld werd dat er voor bepaalde vormen zoals hoevetoerisme een zekere verzadiging zat aan te komen, ook ruimtelijk, en dat er een terugval zou komen. Die vormen van verbreding zijn door de aard ervan hoe dan ook maar weggelegd voor een beperkte fractie van de bedrijven. De locatie, de bedrijfsstructuur en de beschikbaarheid van familiale arbeidskrachten speelt een belangrijke rol. De investeringen lopen per bedrijf vaak veel hoger op dan aanvankelijk geschat door de toenemende eisen op het gebied van kwaliteit en hygiëne. De opbrengsten staan ook niet altijd in verhouding tot de geleverde inspanningen. De omvangrijke investeringssteun van 28 percent kan een stimulans zijn, maar is hoe dan ook maar één element onder de vele die bepalend zijn voor de beslissing om hierin te investeren.

De heer *Karlos Callens* verwijst naar een studie van het Departement Landbouw en Visserij waarin de rentabiliteit van hoeveproductie wordt onderzocht. Er wordt in de beleidsbrief geen gewag gemaakt van de resultaten van die studie. Kan de minister de voornaamste conclusies van de studie verduidelijken?

Welke dossiers zijn ingediend voor erkenning als Europees streekproduct en wat is de stand van zaken, vraagt de heer Callens.

De *minister-president* licht toe dat drie dossiers bijna klaar zijn om voor erkenning naar Europa te sturen: Liers vlaaike, Poperingse hoppescheuten en Speciale Belgebieren, onder andere Palm, Bolleke Koninck en Speciale 1900.

De verdere ontwikkeling van hoeve- en streekproducten wordt gesteund door de heer *Stefaan Sintobin*. Ook de consument heeft daar steeds meer aandacht voor. In de bedrijfsrestaurants van de Vlaamse overheid zou wel meer aandacht besteed moeten worden aan streekproducten.

Het is volgens mevrouw *Tinne Rombouts* goed dat de verbreding van de landbouw ook aan bod komt in beleidsdomeinen als Leefmilieu, Onderwijs of Gezondheid. De spreker houdt het pleidooi dat ook de gangbare producten van bij ons ingang moeten vinden in de overheids catering, ook in het onderwijs.

De *minister-president* deelt de mening van mevrouw Rombouts dat aandacht voor streekproducten in de catering belangrijk is. Er worden vanuit de catering van de Vlaamse overheid inspanningen geleverd om streekeigen producten te gebruiken, maar aangezien de Vlaamse overheid gebonden is aan de wetgeving op de overheidsopdrachten, is het juridisch niet mogelijk om eisen in verband met de oorsprong van producten in aanbestedingen op te nemen. Een dergelijke eis schendt de bepaling inzake het vrij verkeer van goederen tussen de EU-lidstaten en het non-discriminatiebeginsel, die van toepassing zijn op alle aanbestedingen. Tijdens speciale acties besteedt de catering wel extra aandacht aan streekeigen en Vlaamse producten, zoals bijvoorbeeld tijdens de streekgerechtenweek in de zomer van 2009, waarbij tijdens elke dag van de week een andere provincie en zijn typische producten in de kijker gezet werden.

Ook over het symposium over korteketeninitiatieven in Vlaanderen vraagt de heer *Karlos Callens* naar de resultaten en de concrete acties die worden ondernemen om het beleid inzake hoeve- en streekproducten te versterken?

Op basis van de resultaten van het symposium over korteketeninitiatieven zijn er volgens mevrouw *Tine Eerlingen* nog verbeteringen mogelijk inzake de coördinatie tussen de verschillende beleidsdomeinen en administraties. Maar ook in de klassieke landbouwopleiding zou de korte keten aan bod moeten komen en niet enkel in de naschoolse opleidingen.

In de beleidsbrief wordt niet concreet verwezen naar het actieplan voor de korte keten, hoewel dit in de commissie aan bod kwam tijdens vragen om uitleg. Mevrouw *Els Robeyns* informeert naar de stand van zaken.

Het wettelijk kader voor hoeveproducten is nog niet ontwikkeld. In de beleidsbrief wordt daar niet naar verwezen, hoewel dat volgens mevrouw Robeyns wel in de beleidsnota terug te vinden was. De spreker informeert naar de stand van zaken.

1.11. Biolandbouw

De heer *Karlos Callens* poneert de stelling dat biolandbouw complementair aan de traditionele landbouw toegepast moet kunnen worden, om voor een aanvullend inkomen te zorgen. De spreker is voorstander van de combinatie van bio- en traditionele landbouw, wat vandaag niet evident is.

De heer *Stefaan Sintobin* ondersteunt het plan voor de biolandbouw en benadrukt dat de conventionele en de biolandbouw niet tegenover elkaar moeten staan, maar complementair moeten zijn.

De *minister-president* beklemtoont dat het mogelijk is om op één en hetzelfde bedrijf zowel aan biolandbouw als aan gangbare landbouw te doen. Dat moet wel vooraf gemeld worden aan de controleorganismen en er moeten voldoende garanties geboden worden voor de scheiding tussen beide productiemethoden.

De heer *Dirk Peeters* merkt op dat het budget voor basisallocatie 'KB0 KD007 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – versterking van het onderzoeks- en innovatiepotentieel' duidelijk vermindert. De spreker vraagt meer toelichting bij de juiste inhoud van het artikel en waar de besparingen worden gerealiseerd.

Ook voor basisallocatie ‘KB0 KD004 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – stimulering van de biologische landbouw’ is een gevoelige daling van het ordonnanceringskrediet merkbaar. Ook hierover vraagt de heer Peeters meer toelichting.

De *minister-president* stelt dat voor beide basisallocaties verschuivingen werden doorgevoerd. Bij de basisallocatie over biologische landbouw gaat het om een kleine besparing, maar vooral om een verschuiving. Er zijn in de begroting twee specifieke posten over de biologische landbouw: een post voor het ondersteunen van overheidsopdrachten en een post voor subsidies. Afhankelijk van het aantal projecten worden middelen soms van het ene naar het andere artikel verschoven. De vastleggingskredieten zijn wel verhoogd, stipt de *minister-president* aan. In de biologische landbouw is de trend merkbaar om meer over te stappen naar subsidies aan de sector zelf en minder gebruik te maken van overheidsopdrachten om externe studies te financieren. De administratie beschikt over een heel degelijke studiedienst, dus gebeuren voor landbouw heel veel studies in eigen beheer en worden weinig studies uitbesteed.

Mevrouw *Tinne Rombouts* stelt met tevredenheid vast dat er in 2009 21 nieuwe bioproducenten bijkwamen. Gebeurde een analyse van de belangrijkste stimulansen om over te schakelen? In welke sectoren zijn de nieuwe bioproducenten actief? Is er voor sectoren een bepaalde trend waar te nemen?

De omschakeling is vooral terug te vinden in de sectoren fruit, maar ook in de groenten, granen en voedergewassen en grasland, licht de *minister-president* toe. Ook binnen de sector melkvee wordt omgeschakeld. De laatste jaren is er ook omschakeling bij schapen en kippen. Sectoren waar geringe tot geen omschakeling gebeurt, zijn vleesvee en varkens. Dit toont echter niet aan dat omschakelen voor de ene sector gemakkelijker zou zijn dan voor de andere. De beslissing tot omschakeling hangt samen met verschillende factoren, zoals de historie van het bedrijf, teelttechnische factoren, economische factoren, de investeringskost, de bedrijfsomvang enzovoort.

Er zou volgens mevrouw *Tinne Rombouts* in het kader van hefboom 3 van het Strategisch Plan Biologische Landbouw een economische rendabiliteitsstudie gebeuren. Dat is belangrijk, want de land- en tuinbouwsector is in de eerste plaats een economische sector. Zijn al resultaten bekend? Verwacht de *minister-president* hierdoor een extra stimulans voor de biolandbouw?

Hefboom 5 van het strategisch plan, communicatie en draagvlak, is een delicaat element. In de media wordt soms het ene label gepromoot ten koste van het andere, stelt mevrouw *Rombouts* vast. Elk systeem heeft zijn sterkte en vastgelegde lastenboeken en controlesystemen. Het gaat volgens mevrouw *Rombouts* om verschillende labels, waarover correct gecommuniceerd moet worden, met verwijzing naar de sterkte van elk systeem en zonder elkaar te beconcurreren.

Hefboom 6 van het Strategisch Plan Biologische Landbouw gaat over de verbreding van het beleid, onder andere naar het beleidsdomein Onderwijs. Volgens mevrouw *Tine Eerlingen* komt het aspect biologische landbouw minder aan bod in het klassieke landbouwonderwijs dan vroeger. Maar net in de basisopleiding worden de inzichten verschaft om biologisch te telen of biologische bestrijdingsmiddelen te gebruiken. Zal de *minister-president* een monitoring starten om na te gaan in welke mate duurzame en biologische teeltwijzen in het klassieke landbouwonderwijs aan bod komen? *Minister Crevits* heeft voor mobiliteit een gelijkaardige monitoring voor het secundair onderwijs opgestart. Dit voorbeeld kan misschien ook voor landbouw, zeker voor het landbouwonderwijs, gevolgd worden.

De *minister-president* beaamt dat biologische landbouw eerder beperkt aan bod komt in het landbouwonderwijs. Er is echter wel verandering waar te nemen. Een strategienota ‘Bio in het onderwijs’ is in opmaak. Doel is te werken aan een stimuleringsbeleid voor biologische landbouw in het onderwijs, om biologische landbouw meer gestructureerd binnen het onderwijs te brengen. Voor het hoger onderwijs werd het ‘kennisbronboek biologische landbouw’, een soort handleiding voor docenten, ontwikkeld.

Sinds het najaar 2010 volgt ADLO de hervorming van de derde graad van het secundair landbouwonderwijs van nabij op om te kijken naar de mogelijkheden om biologische landbouw nog beter in te brengen in de leerplannen. Voor het secundair niet-landbouwonderwijs zijn er de projecten ‘Bio met Klasse’.

Het strategisch plan begint vruchten af te werpen, stelt mevrouw *Els Robeyns*. Zowel het areaal als het aantal bioproducenten is toegenomen. In een antwoord op een schriftelijke vraag zegt minister Vandeuren dat een overleg zou worden georganiseerd tussen het beleidsdomein Landbouw en Visserij, het beleidsdomein Welzijn en de biosector. Heeft dit al plaatsgevonden?

Er is op korte termijn overleg gepland met het beleidsdomein Welzijn, stipt de *minister-president* aan. Er zal gewerkt worden aan het inventariseren van mogelijkheden om het belang van biovoeding beter te integreren bij de opmaak van gezondheids- en voedingsplannen.

1.12. Biobrandstoffen

Sinds de stijging van de voedselprijzen wordt landbouwproductie voor energiedoeleinden verketterd, aldus de heer *Karlos Callens*. De crisis in de graanprijzen heeft nochtans aangetoond dat landbouwproductie voor energiedoeleinden een van de instrumenten kan zijn om de prijzevolutie te sturen. De spreker oppert het idee om de productie van energiegewassen aan te moedigen als de voedselmarkt verzadigd is en de prijzen dreigen in te storten, en die productie af te remmen als er voedselschaarste dreigt en de prijzen onredelijk hoog worden. Het aandeel van bio-energie moet dus volatiel ingezet kunnen worden, met het oog op een correcte prijsvorming. De federale overheid kan dit proces sturen door het aandeel bio-energie in biodiesel te laten fluctueren op basis van de situatie van de voedselprijzen.

Mevrouw *Tine Eerlingen* merkt op dat in het kader van ‘landbouwproducten als basis voor de biobased economy’ er ook kritiek is op het gebruik van biobrandstoffen. Het is van belang dat de meest vooruitstrevende technieken worden toegepast en niet wordt vastgehouden aan de eerste generatie biobrandstoffen. Er mag geen te groot deel van de kostbare oppervlakte gebruikt worden voor energieproductie.

1.13. Ggo-beleid

De heer *Karlos Callens* kan zich vinden in het standpunt van de minister-president dat een Europese, geharmoniseerde aanpak noodzakelijk is om een gelijk speelveld te creëren. De heer Callens is van oordeel dat een rationeel gebruik van ggo’s een kans moet krijgen en ondersteunt de twee uitvoeringsbesluiten die de minister in dat verband heeft genomen.

Hoewel de fractie van de heer *Stefaan Sintobin* eurokritisch is, is een Europese aanpak voor ggo’s de logica zelf. Het onderzoek naar het gebruik van ggo’s moet – zonder emoties – alle kansen krijgen.

Mevrouw *Tine Eerlingen* sluit zich aan bij het standpunt van de minister-president dat de regelgeving best op Europees niveau wordt bepaald, om zo een gelijk speelveld te creëren. Het Co-existentiebesluit is van groot belang voor het Vlaamse onderzoek, maar ook

het buitenlandse onderzoek mag niet uit het oog verloren worden. Mevrouw Eerlingen beklemtoont dat het voorzorgsprincipe gehanteerd moet worden zolang geen zekerheid bestaat over de effecten van ggo's op conventionele gewassen. Ook de impact op de biologische landbouw, waar bijna een nultolerantie geldt, moet in ogenschouw worden genomen. Onderzoek is goed, maar daarbij moeten alle voorzorgsmaatregelen worden genomen, besluit mevrouw Eerlingen.

Een Europese geharmoniseerde aanpak voor ggo's is noodzakelijk om een gelijk speelveld te creëren. Ongezonde concurrentie tussen lidstaten moet absoluut worden vermeden, stelt mevrouw *Els Robeyns*.

1.14. Dierenwelzijn

Inzake dierenwelzijn blijft de discussie over het onverdoofd chirurgisch castreren van beerbiggen de gemoederen beroeren. De heer *Karlos Callens* dringt erop aan om de lopende onderzoeken zo snel mogelijk af te ronden, zodat de voor- en nadelen van elke methode duidelijk worden en het debat niet langer door gevoelens bepaald wordt. De spreker is voorstander van een maximale keuzevrijheid voor varkensboeren om te bepalen welke techniek ze hanteren. Ook de productie van intacte beren is een mogelijkheid. Als de dieren vroeger worden geslacht, is er geen berengeur, maar ligt natuurlijk ook het gewicht lager en is de opbrengst navenant. Door het selectief kweken met beren die het minst gevoelig zijn aan berengeur, zou in de toekomst misschien geen castratie meer nodig zijn.

Onnodig dierenleed moet absoluut worden vermeden, maar eenzijdige beslissingen zorgen alleen maar voor concurrentienadeel, vat de heer *Stefaan Sintobin* de visie van zijn fractie samen. Zo stuurde VION Food Germany een brief naar alle leveranciers van Belgisch varkensvlees waarin staat dat het bedrijf geen vlees zal aanvaarden van varkens die behandeld zijn met het vaccin Improvac. Zolang het exportprobleem niet is opgelost, mogen volgens de heer Sintobin geen eenzijdige maatregelen worden genomen.

De *minister-president* is voorstander van een maximale keuzevrijheid voor de varkenshouder wat alternatieve technieken betreft. Momenteel worden bij het ILVO diverse alternatieven in praktijkomstandigheden onderzocht. Ook het alternatief van de intacte beren, gecombineerd met detectie van berengeur aan de slachtlijn, is uitdrukkelijk opgenomen in de beleidsbrief. De andere alternatieven die onderzocht worden zijn: castratie met verdoving met CO₂, castratie met pijnbestrijding en chemische castratie. In Duitsland wil men geen varkensvlees van chemisch gecastreerde beren. Dat is een bijkomend probleem, aangezien heel veel varkensvlees naar Duitsland wordt uitgevoerd, aldus de *minister-president*.

De aandacht voor alternatieven voor de biggencastratie is positief, aldus mevrouw *Tine Eerlingen*. Uit het lopende onderzoek kunnen nog geen conclusies getrokken worden omdat de behandelingsmethodes nog niet op alle deelnemende bedrijven zijn toegepast. Waarom gebeurde dit nog niet? Is een versnelling mogelijk?

Dierenwelzijn behelst meer dan het al dan niet onverdoofd castreren van biggen, stelt mevrouw *Els Robeyns*, maar het is belangrijk om te streven naar een evenwicht tussen de theorie en de praktijk, rekening houdend met de economische mogelijkheden.

De 'Vergelijkende studie op praktijkbedrijven van op korte termijn implementeerbare alternatieven voor het onverdoofd chirurgisch castreren van beerbiggen' is een langlopend praktijkonderzoek, licht de *minister-president* toe. Het is gestart in december 2008 en loopt tot augustus 2012. Geen enkele van de 20 deelnemende bedrijven heeft alle behandelingen al uitgevoerd. Er zijn vijf behandelingen voorzien die telkens op een groep van 120 mannelijke varkens worden toegepast: vier alternatieven voor onverdoofde chirurgische castratie – intacte beren, immunocastratie, CO₂-verdoving en pijnbestrijding – en daarnaast

de onverdoofde chirurgische castratie als controlebehandeling. Eind november 2010 zijn op de meeste bedrijven de beren van de eerste drie behandelingen geslacht. De planning is dat de beren van de laatste twee behandelingen voor de zomer van 2011 worden geslacht. Daarna zullen de op de bedrijven verzamelde parameters verwerkt worden. Verder moeten dan nog een reeks smaakpanels van start gaan en worden de mogelijkheden nagegaan om het berenvlees te valoriseren en te commercialiseren. Vanaf 2012 zullen alle parameters gemeten zijn. De verwerking daarvan zal tegen half 2012 in een publicatie uitmonden. Op dit moment is dus nog geen sprake van representatieve gegevens op basis waarvan betrouwbare conclusies kunnen worden getrokken.

Mevrouw *Tine Eerlingen* benadrukt dat dierenwelzijn natuurlijk meer impliceert dan de biggencastratie, ook al is het grotendeels een federale materie. Over de inteelt bij honden heeft een overlegronde plaatsgevonden. Mevrouw Eerlingen vraagt naar de stand van zaken.

De *minister-president* antwoordt dat op 8 november een overleg plaatsvond met een aantal professoren, het Steunpunt Levend Erfgoed, vertegenwoordigers van de Hubertusvereniging en de administratie. De globale toestand en de mogelijke aanpak zijn verkend en er wordt momenteel een knelpuntennota opgemaakt. Half december zal op basis van die nota nagegaan worden welke maatregelen genomen kunnen worden.

1.15. Aardappelsector

Voor de aardappelsector is er geen goed nieuws te melden, stelt de heer *Karlos Callens*. De aardappeloogst zal dit jaar tegenvallen door de slechte weersomstandigheden. De geschatte gemiddelde opbrengst voor Vlaanderen zou 41 ton per hectare bedragen, of 5,3 ton per hectare minder dan normaal. In het noorden van de provincies Oost- en West-Vlaanderen zou de oogst de helft lager kunnen liggen. De prijzen voor de consument zullen dus stijgen. De hoogte van de stijging wordt vooral bepaald door de situatie in het buitenland, maar ook daar weerklinken alleen negatieve geluiden. Wat zijn de verwachtingen in verband met de Vlaamse aardappeloogst? Welke schade zullen de aardappeltelers lijden? Zullen maatregelen genomen worden ter ondersteuning van de aardappeltelers, om zo de voortzetting van de bedrijven te garanderen? Welk budget zal ter beschikking worden gesteld? Zullen de nodige stappen ondernomen worden om de mislukte aardappeloogst in aanmerking te laten komen voor steun van het rampenfonds?

Een aantal aardappelkwekers zit ook vast aan contracten met de afnemers. Als hun eigen aanbod te beperkt is, moeten ze dus aardappelen kopen bij andere kwekers, dikwijls aan een hogere prijs dan vastgelegd in het contract, besluit de heer Callens.

De oogst van aardappelen valt inderdaad tegen gezien de slechte weersomstandigheden, schetst de *minister-president* de situatie. Via het rampenfonds zal de grootste schade worden vergoed. Ook kan, indien nodig, een beroep worden gedaan op de faciliteiten van het VLIF.

De prijsvorming wordt natuurlijk bepaald door vraag en aanbod. De prijzen zouden dus wel eens kunnen stijgen, wat de landbouwer dan ook zal ervaren. Maar hoe de prijsvorming in de aardappelsector zal evolueren, valt nog af te wachten. De export naar Rusland, die momenteel hapert omwille van de nematodenproblematiek, is ook sterk bepalend voor de prijsvorming. De sector is in bespreking met het FAVV over een actieplan om de export terug op gang te brengen. De vraag naar aardappelen stijgt sterk, en misschien kunnen voorlopig andere exportmarkten bevoorrad worden.

De heer Callens wijst er nog op dat de aardappelsector in bepaalde streken ook al serieuze oogstproblemen had voor de overstromingen. Waarop kunnen deze telers een beroep doen? Wat als niet het hele grondgebied wordt aangeduid als rampgebied?

Volgens de *minister-president* komt het algemeen rampenfonds in aanmerking. Mogelijk is er een probleem voor landbouwers die hier geen beroep op kunnen doen, omdat zij niet gelegen zijn in de gebieden waarvoor het algemeen rampenfonds tussenkomt. Aan federaal minister Laruelle, bevoegd voor het landbouwrampenfonds, is gevraagd dat de landbouwbedrijven die geen beroep kunnen doen op het algemeen rampenfonds zeker een beroep kunnen doen op het landbouwrampenfonds.

1.16. Actieplan vleesveehouderij

Over het actieplan vleesveehouderij is in de beleidsbrief enkel te lezen dat het plan van 2009 verder wordt uitgewerkt. De heer *Karlos Callens* vraagt meer toelichting over de stand van zaken van de verschillende acties. Hoe staat het met de procedure voor erkenning van het Belgisch wit-blauw ras als Europees streekproduct?

De uitvoering van het actieplan zit op schema en er wordt hierover regelmatig teruggekoppeld met de sector, licht de *minister-president* toe. Wat de erkenning als streekproduct betreft, is de administratie samen met de sector bezig met de onderbouwing van het dossier. De landbouworganisaties hebben een eerste versie van een lastenboek uitgewerkt. Op het ogenblik dat er binnen de sector een akkoord is over hoe het definitieve lastenboek er moet uitzien, kan een dossier worden ingediend. De administratie zal dan het dossier bekijken en als het aan alle eisen uit de Europese verordening voldoet, kan het doorgestuurd worden naar Europa. De hele procedure kan wel enkele jaren in beslag nemen.

1.17. Bijenhouderij

De heer *Karlos Callens* is verheugd dat de bijen een prominente plaats hebben gekregen in de beleidsbrief. Door de problemen met de varroamijt sterven de bijen uit, maar ook de imkers sterven uit. Te weinig jonge mensen zijn nog geïnteresseerd in de bijenhouderij. Op dit vlak zou Vlaanderen iets kunnen leren van Wallonië, waar allerhande steunmaatregelen voor imkers van kracht zijn. Wat doet Vlaanderen om de bijenhouderij te promoten en te ondersteunen? Honing als natuurproduct, ter vervanging van suikers, zou in deze tijden van gezonde voeding door de overheid gepromoot kunnen worden.

De aandacht en de extra inspanningen voor de bijenhouderij worden door mevrouw *Tine Eerlingen* positief onthaald.

Mevrouw *Els Robeyns* beklemtoont het belang van initiatieven voor het herstel van het bijenbestand en de bestrijding van de varroamijt.

Vlaanderen heeft samen met Wallonië bij Europa een ondersteuningsprogramma ingediend “met het oog op de verbetering van de voorwaarden voor de productie en afzet van producten van de bijenteelt”, verduidelijkt de *minister-president*. Het programma voor de periode 2010-2013 werd op 8 april 2010 bij de Europese Commissie ingediend en op 22 juli 2010 goedgekeurd. Het Vlaamse programma is gebudgetteerd op jaarlijks 300.000 euro, waarvan 50 procent wordt gefinancierd door Europa. Het nieuwe Vlaamse programma richt zich op twee speerpuntacties: de bestrijding van de varroamijtziekte en het herstel van het bijenbestand. Ook andere maatregelen komen aan bod, zoals technische bijstand voor de imkers via educatie en logistieke ondersteuning, een bewakingsprogramma voor de kwaliteit van honing en selectieprogramma's voor nieuwe bijenstammen.

1.18. Ruimte voor landbouw

De landbouwoppervlakte in Vlaanderen wordt door het RSV gegarandeerd op 750.000 hectare. Dit is voor de heer *Dirk Peeters* een belangrijk element, en die oppervlakte hoeft absoluut niet te verminderen.

Het vinden van voldoende landbouwareaal blijft een oud zeer, stelt de heer *Karlos Callens*. De door het RSV vooropgestelde 750.000 hectare landbouwgrond wordt verre van

bereikt, zeker als areaal wordt afgeroomd voor bebossing of natuurbeschermingsgebieden. Er zijn ook steeds meer hobbylandbouwers en ook de paardenhouderij zit in de lift. Sommige paardenhouders bewerken een stuk land voor voedsel voor de dieren, waardoor druk ontstaat op het landbouwareaal. Het goede nieuws is dat deze hobbyboeren ook lichte tractoren en werktuigen aanschaffen, wat zorgt voor nieuwe marktopportunities voor producenten.

Met betrekking tot ruimtelijke transformaties van het agrarisch bedrijvenlandschap, de agrarische architectuur, werden tijdens een studiedag in het voorjaar beleidsaanbevelingen geformuleerd. Hoever staat de expertenwerkgroep met de uitwerking van deze beleidsaanbevelingen, vraagt de heer *Karlos Callens*. Wie zetelt in de expertenwerkgroep en welke acties zullen hieruit voortvloeien?

1.19. Midtermevaluatie PDPO II

De midtermevaluatie van PDPO II wordt tegen het eind van het jaar verwacht, stelt de heer *Karlos Callens*. Is de evaluatie al afgerond of zijn er al voorlopige conclusies? Wat waren de belangrijkste bevindingen?

Het rapport van de midtermevaluatie van het PDPO II wordt verwacht tegen het einde van het jaar. De *minister-president* zal de commissie op de hoogte houden van de resultaten.

1.20. VLAM

VLAM moet 800.000 euro besparen, schetst de heer *Karlos Callens* de toestand. De helft gebeurt op de eigen werkingsmiddelen, de andere helft wordt doorgerekend aan de sectoren. Hoe kan van VLAM meer output worden verwacht als wordt beknipt op de financiële middelen? Zal de besparing die door de sectoren moet worden betaald lineair verhaald worden op elke sector of zullen andere criteria gehanteerd worden? Zullen ook de varkens- en aardappelsector, die lijden onder de crisis, mee moeten betalen, waardoor ook de bijdragen zouden stijgen? De Vlaamse Regering zadelt de land- en tuinbouwers op met hogere kosten, op een ogenblik dat velen vechten om te overleven.

De heer *Stefaan Sintobin* hoopt dat de besparingen bij VLAM geen invloed zullen hebben op de werking. Hoe zal de besparing van 400.000 euro door de sectoren georganiseerd worden?

Voor VLAM is de zorg of het centrum na de besparing even operationeel kan blijven, maar uit de toelichting van de minister-president leidt de heer *Jos De Meyer* af dat VLAM zowel in het binnen- als buitenland operationeel moet blijven.

Als gevolg van de vermindering van de overheidsdotatie met 257.000 euro in 2011, heeft VLAM een structureel besparingsplan uitgewerkt van 800.000 euro, licht de *minister-president* toe. Dit besparingsplan werd unaniem goedgekeurd door de raad van bestuur van VLAM. De inspanning wordt gelijk verdeeld over de sectoren en VLAM zelf. VLAM zal vooral besparen op de interne werking, waar efficiëntiewinsten gerealiseerd zullen worden. De sectoren zullen besparen door meer acties gezamenlijk aan te pakken, waardoor de kosten kunnen worden gedrukt.

De heer *Karlos Callens* verneemt dat, net zoals destijds een terugvordering van de sanitaire bijdrage aan de slachthuizen door een rechtszaak werd bevolen, er ook een zaak zou zijn over de VLAM-bijdragen. Als de rechter op basis van procedurefouten of andere elementen beveelt tot terugbetaling van de bijdragen, zou dat een miljoenenclaim betekenen. Kan de minister duiding geven bij dit dispuut?

Er is inderdaad een rechtsgeding aan de gang tussen een aantal slachthuizen en VLAM over het VLAM-bijdragebesluit. Een eerste uitspraak wordt verwacht in het eerste trimester van 2011. De *minister-president* stipt wel aan dat Europa geen problemen heeft met de bijdrage.

1.21. Paardenhouderij

De heer *Karlos Callens* is tevreden dat de minister-president een mediacampagne lanceert om de veiligheid van ruiter en paard in de verf te zetten. Dit kadert in het actieplan voor de paardenhouderij. De paardenhouderij zit in Vlaanderen ontegensprekelijk in de lift, maar door de populariteit van paarden wordt heel veel gekweekt, is er een overschot aan paarden en gaan steeds meer paarden richting slachthuis. Ook de crisis speelt een rol, want paarden houden is niet goedkoop en vereist veel werk en discipline. Het zou goed zijn als de minister-president ook die boodschap duidelijk maakt met een informatiecampagne. Elk paard moet ook voorzien worden van een chip en op dat moment moeten eigenaars ook de onomkeerbare keuze maken of het paard na bewezen diensten moet worden geslacht voor consumptie of naar Rendac moet worden afgevoerd. Waarom krijgen eigenaars niet de mogelijkheid om later nog van idee te veranderen?

1.22. Pluimveehouderij

Ingevolge de Europese bepalingen moeten in de pluimveehouderij vanaf 1 januari 2012 de legbatterijen verdwenen zijn, schetst de heer *Karlos Callens*. Aangezien de deadline nadert, is er een grote vraag naar aanpassing van de stallen tot groepshuisvesting, waardoor wachttijden tot een jaar gelden. Dat betekent dat een aantal pluimveehouders op 1 januari 2012 niet van start zal kunnen gaan met groepshuisvesting. Kan de minister-president een overgangsmaatregel bepleiten bij de federale regering, om pluimveehouders die een installatie voor groepshuisvesting hebben besteld, maar die niet geïnstalleerd is voor 1 januari 2012, uitstel te verlenen tot de installatie is geplaatst?

Bovendien duurt het aanpassen van de stallen twee tot drie maanden, waardoor een kweekcyclus verloren gaat voor de pluimveehouders. Denkt de minister-president aan initiatieven in dat kader?

Legbatterijen worden vanaf 2012 verboden en bedrijven moeten omschakelen naar het verrijktekooi- of volièresysteem, duidt de *minister-president* de stand van zaken. In de varkenssector moet in de zeugenhouderij worden omgeschakeld naar groepshuisvesting. Een aantal lidstaten heeft bij de Europese Commissie om uitstel gevraagd voor de implementatie van deze nieuwe regelgeving, maar de Commissie is hier echter nog nooit op willen ingaan.

1.23. Mestbeleid

De landbouwers maken zich natuurlijk ook zorgen over het mestactieplan. De heer *Karlos Callens* vraagt aan de minister-president om dit dossier van zeer nabij te volgen, om zware problemen voor de landbouwers te vermijden en de administratieve vereenvoudiging aan te pakken.

Het beleidsdomeinoverschrijdende karakter van de land- en tuinbouw in Vlaanderen maakt het volgens de heer *Stefaan Sintobin* niet altijd evident om een coherent beleid te voeren. Het nieuwe mestactieplan is daar een voorbeeld van. De spreker is ontgoocheld door de afwachtende houding van minister Schauvliege over de voorstellen aan de Europese Commissie. Zo heeft Boerenbond de Vlaamse voorstellen voor het mestactieplan afgewezen. Een eerste Vlaams voorstel aan de Europese Commissie bleek niet voldoende te zijn, maar voor Boerenbond zijn de voorstellen die in september voorlagen – na maandenlange onderhandelingen tussen wetenschappers, vakorganisaties en de milieuadministratie – de limiet. De heer *Sintobin* roept de minister-president op om de nodige druk uit te oefenen om het mestbeleid in Vlaanderen niet verder te verstrengen.

1.24. *Wijnbouw*

De heer *Karlos Callens* wijst de minister-president nog op de afwezigheid van de wijnbouw in de beleidsbrief. Deze sector wint nochtans aan omzet en belang. De spreker vraagt initiatieven om de Vlaamse wijnbouw te promoten of de productie te stimuleren.

De administratie bereidt een besluit van de Vlaamse Regering voor met betrekking tot de bescherming van geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en traditionele aanduidingen van wijnproducten. In de beleidsbrief is dit aangekondigd bij de regelgevingsagenda, verduidelijkt de *minister-president*.

Tegen begin 2011 wordt een nieuw besluit van de Vlaamse Regering verwacht over de erkenningsprocedure. Impliceert dat dat vanaf 2011 ook effectief dossiers bij Europa ingediend kunnen worden, wil mevrouw *Els Robeyns* weten. Plant Vlaanderen een oproep voor en begeleiding van deze dossiers?

De nieuwe Vlaamse regelgeving over wijn is een gevolg van de wijzigingen in de Europese Wijnverordening, verduidelijkt de *minister-president*. In het nieuwe besluit van de Vlaamse Regering zal de procedure voor het indienen van aanvragen van een beschermde oorsprongsbenaming, een beschermde geografische aanduiding en een traditionele aanduiding voor wijn opgenomen worden. Er zal in bepaald worden bij welke entiteit een technisch dossier ingediend moet worden en welke elementen het technisch dossier moet bevatten.

1.25. *Landbouwdecreet*

Er staat volgens de beleidsbrief een landbouwdecreet op stapel. Welke inhoud mag worden verwacht en wat is de timing, vraagt de heer *Stefaan Sintobin*.

Kan meer informatie gegeven worden over de inhoud van het landbouwdecreet, vraagt ook de heer *Jos De Meyer*. Wat zijn de essentiële punten en de verdere timing? Is het de bedoeling om in te spelen op een mogelijke verdere regionalisering en welke invloed heeft dat op de timing?

Bedoeling van het door de landbouwadministratie voorbereide landbouwdecreet is om in de plaats te treden van een aantal bestaande federale wetten waarin nu nog een wettelijke grondslag wordt gevonden om het landbouwbeleid op Vlaams niveau gestalte te geven en tegelijkertijd de bestaande Vlaamse decretale landbouwbepalingen te actualiseren, licht de *minister-president* toe.

Sinds het Lambermontakkoord, dat geconcretiseerd werd in de bijzondere wet van 13 juli 2001, is het landbouwbeleid een volledig geregionaliseerde materie, met uitzondering van een aantal uitdrukkelijk vermelde resterende federale bevoegdheden, onder andere de normering van de kwaliteit van planten en dieren met een impact op de voedselveiligheid, de vervroegde uittreding van oudere landbouwers en het Belgisch Interventie- en Restitutiebureau.

De regionalisering van het landbouwbeleid in verschillende etappes heeft geleid tot een op verschillende niveaus versnipperd wettelijk en decretaal kader. Het Vlaamse Gewest put nog heel wat rechtsgrond voor het landbouwbeleid uit de wet van 11 juli 1969 betreffende de grondstoffen voor de landbouw, tuinbouw, bosbouw en veeteelt en de wet van 28 maart 1975 betreffende de handel in landbouw-, tuinbouw- en zeevisserijproducten. Bepaalde artikelen van deze wetten bieden zelfs een rechtsgrond voor het optreden van zowel de gewesten als de federale overheid. Dat leidt bij elke wijziging van deze wetten tot een debat over de gevolgen voor de beide niveaus en over de vraag of de bevoegheidsverdelende regels overschreden zijn. Dit laatste heeft trouwens al geleid tot een procedure voor het Grond-

wettelijk Hof. Voor deze problematiek bestaat maar één oplossing: een eigen decretaal en wettelijk kader. De federale overheid is in die optiek ook een eigen wettelijk kader aan het uitwerken. Het nieuwe landbouwdecreet komt er dus vooral vanuit de noodzaak om meer juridische helderheid te scheppen.

1.26. *Innovatie*

In de beleidsbrief staat duidelijk: “Er moet gekeken worden hoe de innovatiegraad bij de bedrijven in de sector verder verhoogd kan worden en of er nood is aan bijkomende instrumenten.”. Het is volgens mevrouw *Tinne Rombouts* een hele procedure om bijvoorbeeld voor een nieuw systeem voor ammoniakemissiearme stallen een erkenning te krijgen. Als een tijdelijke erkenning is verkregen, is er nog een proefperiode. Als een landbouwer zelf mee wil investeren in nieuwe systemen ligt ook de onderzoeklast en het onderzoekrisico bij de landbouwer. De VLIF-steun wordt pas effectief toegekend als het systeem erkend is. Maar op het moment van de start van de proefprocedure is dat nog niet zeker. Wordt al nagedacht op welke manier innovatie en nieuwe technieken dadelijk geïntegreerd kunnen worden op een bedrijf? Is het mogelijk om in dat geval de risico's te beperken en bijvoorbeeld het uitkeringsmoment van VLIF-steun aan te passen? Innovatie rechtstreeks bij de landbouwer blijft een uitdaging, maar veel ondernemers durven dat risico niet te nemen.

Of een investering in aanmerking komt voor VLIF-steun, wordt in eerste instantie bepaald aan de hand van een limitatieve lijst van subsidiabele investeringen, verduidelijkt de *minister-president*. Een investering die niet opgenomen is op de lijst komt in principe niet in aanmerking voor steun, tenzij ze op basis van een onderbouwd voorstel kan gerangschikt worden onder de noemer ‘gelijksoortige’ investering.

Wat de ammoniakemissiearme stalsystemen betreft, geeft het VLIF alleen steun voor systemen die voorkomen op de VLAREM-lijst. Het VLIF geeft ook eenmalig steun voor een nieuw staltype dat door een wetenschappelijk team dat de minister bevoegd voor Leefmilieu adviseert over aanpassingen aan de VLAREM-lijst, gerangschikt werd als een type dat veel kans heeft om opgenomen te worden op de lijst. Dat laatste kan uitsluitend nadat de voorgeschreven procedure, met metingen van emissies, met succes doorlopen werd.

1.27. *Glastuinbouw*

Glastuinbouwbedrijvenzones zijn een manier om plaats te geven aan een aantal bedrijven. Maar in het verleden werden altijd drie pistes bewandeld: het agrarisch gebied waarin zowel land- als tuinbouw thuishoren, de macrozones en de glastuinbouwbedrijvenzones, betoogt mevrouw *Tinne Rombouts*.

In de beleidsbrief wordt alleen verwezen naar glastuinbouwbedrijvenzones, maar mevrouw Rombouts veronderstelt dat de minister-president nog altijd de drie pistes volgt. Voor de verantwoordelijken voor de ruimtelijke planning is het soms gemakkelijk dat er een zone is waar alle bedrijven naar verwezen worden, maar daar hangt natuurlijk een fundamentele beleidskeuze aan vast. Mevrouw Rombouts stelt ook vast dat lokale besturen soms enkel een bedrijvenzone afbakenen, maar de handen afhouden van een macrozone. Dat zorgt voor extra druk op bepaalde gebieden.

Er geldt een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de ruimte goed in te delen. Mevrouw Rombouts vraagt daarbij ook aandacht voor de eerste twee pistes, waarbij de macrozones voldoende groot moeten zijn en iedereen zijn verantwoordelijkheid moet nemen. Volgens de beleidsbrief moet worden nagedacht over de concrete ontwikkeling. Is er al zicht op de RUP's?

In een glastuinbouwbedrijvenzone maakt de landbouw plaats voor glastuinbouwbedrijven. Op een relatief eenvoudige manier zijn daar flankerende maatregelen mogelijk,

omdat duidelijk is welke gronden effectief ingenomen zullen worden. In een macrozone is niet vooraf duidelijk waar welke activiteit komt, maar de vraag zal wel groter zijn dan het aanbod. Een flankerend beleid is daar dus moeilijker. Met een beperkte macrozone zonder flankerende maatregelen wordt de druk op een aantal gronden sterk vergroot. Mevrouw Rombouts dringt in dat kader aan op overleg met de verantwoordelijken en de administratie Ruimtelijke Ordening.

De *minister-president* licht het beleid en de stand van zaken toe. Voorlopig zijn drie RUP's voor de ontwikkeling van glastuinbouwbedrijvenzones definitief goedgekeurd: een provinciaal initiatief – Stokstorm te Deinze – en twee gewestelijke initiatieven – Oudenburg en Roeselare.

De uitgifte van de glastuinbouwbedrijvenzone Stokstorm aan de projectontwikkelaar wordt normaal door de VLM beslist tijdens de maand december. In Oudenburg loopt de studiefase voor ontwikkeling van het gebied, waarbij gestreefd wordt naar het gebruik van gemeenschappelijke voorzieningen, onder andere gebruik van restwarmte van een nabijgelegen biostoomcentrale. Dit proces wordt getrokken door de West-Vlaamse Intercommunale. Dezelfde situatie geldt voor Roeselare, waar men ernaar streeft om restwarmte van de nabijgelegen verbrandingsoven te gebruiken.

Projecten voor glastuinbouwbedrijventerreinen van zowel gewestelijk, provinciaal als gemeentelijk niveau die in de fase van de noodzakelijke voorstudies – ruimtelijke voorstudie, milieueffectenbeoordeling – zitten, met het oog op de opmaak van een RUP, liggen in de regio's Sint-Katelijne-Waver, Hoogstraten, Beveren/Melsele, Kinrooi, Houthalen en Bilzen.

De keuze van de Vlaamse overheid voor de drie ontwikkelingspistes blijft overeind: uitbreiding van bestaande inplantingen, macrozones en glastuinbouwbedrijvenzones. Om een en ander te realiseren, zijn op sommige plaatsen flankerende maatregelen noodzakelijk.

1.28. Sociale maatregelen

De sociale maatregelen blijven overeind. Op Boeren op een Kruispunt, bedrijfsverzorgingsdiensten en zorgboerderijen wordt niet bespaard. Dat is voor de heer *Jos De Meyer* bijzonder belangrijk.

Het is voor mevrouw *Tine Eerlingen* een positieve evolutie dat de begeleiding door Boeren op een Kruispunt wordt uitgebreid naar de vrijwillig stoppende bedrijven. Dat toont aan dat ook preventief wordt gewerkt.

Mevrouw *Els Robeyns* vindt het belangrijk dat niet wordt bespaard op het budget voor Boeren op een Kruispunt. Veel landbouwbedrijven kunnen voortgezet worden na een interventie van de vzw. Het is een positief element dat de beleidsbrief aangeeft dat welzijnsactoren een bijzondere rol kunnen spelen bij hulp aan landbouwers. Werd hierover al overleg gepleegd met minister Vandeurzen en minister Lieten?

1.29. Wetenschappelijk landbouwonderzoek

De heer *Dirk Peeters* vraagt meer informatie over het Interfacultair Centrum voor Agrarische Geschiedenis.

De *minister-president* licht toe dat een ondersteuning voor drie jaar was toegekend. Die periode is achter de rug en nu wordt geëvalueerd hoe het beleid daar verder mee omgaat.

Het platform voor landbouwonderzoek is het forum voor overleg tussen onderzoek en de sector. Mevrouw *Tine Eerlingen* informeert of hier ook milieuverenigingen bij betrokken

worden, aangezien zij vanuit hun perspectief misschien een aantal te onderzoeken items kunnen aankaarten.

1.30. Flankerend beleid

In het budget van de VLM zijn ook middelen ingeschreven voor de planschade. De heer *Jos De Meyer* vraagt hierover wat meer duiding.

Alle wetgeving hieromtrent is rond, stelt de *minister-president*. De eerste dossiers zijn uitbetaald en op de begroting zijn zowel voor plan- als gebruikersschade de nodige middelen uitgetrokken: 3,5 miljoen euro voor gebruikersschade en 1,4 miljoen euro voor kapitaal-schade.

In de beleidsnota werd een decretale basis in het vooruitzicht gesteld voor het flankerend landbouwbeleid bij grote infrastructuurwerken. Wat is de stand van zaken, vraagt de heer *Jos De Meyer*?

In het ontwerp van decreet landinrichting dat in voorbereiding is, zal een onderdeel worden opgenomen in verband met het flankerend landbouwbeleid, antwoordt de *minister-president*. Het decreet wordt voorbereid door de VLM, in samenwerking met het Departement Landbouw en Visserij. In januari is er een eerste overleg om de verdere aanpak te bepalen. De minister-president zal de commissie informeren over de voortgang.

1.31. Vorming en onderwijs

De heer *Jos De Meyer* vraagt meer informatie in verband met de naschoolse vorming, meer specifiek de thema's die in de verschillende centra voor naschoolse vorming aan bod komen en de uren die daaraan besteed worden. Welke evoluties zijn vast te stellen voor de naschoolse vorming?

De *minister-president* geeft meer uitleg. Bij de cursussen blijft de vraag naar typische computercursussen verminderen: de landbouwer heeft zich het computergebruik eigen gemaakt. Er is wel vraag naar korte opleidingen over specifieke toepassingen als e-loket, veeportaal, specifieke boekhoudpakketten enzovoort. Er is een groeiende vraag naar opleidingen in bedrijfsmanagement, dit onder de vorm van korte vormingsactiviteiten en van cursussen. De startersopleidingen zijn conjunctuurgevoelig, dikwijls in functie van de rendabiliteit van de sector. Een aantal meewerkende echtgenoten volgen de startersopleidingen voor het verkrijgen van installatiesteun voor overname van aandelen bij de oprichting van vennootschappen.

Vorig jaar heeft de minister-president, naar aanleiding van een vraag om uitleg, aangekondigd dat voor het landbouwonderwijs en het technisch onderwijs in het algemeen, vanaf het schooljaar 2010-2011 opnieuw een uitrustingsstoelag – de toelage voor groot, zwaar didactisch materiaal – ter beschikking zou zijn. Maar dat is nog niet het geval en ook in de onderwijsbegroting is dat niet meteen terug te vinden, stelt de heer *Jos De Meyer*.

De *minister-president* heeft er mee op toegezien dat er een rechtsgrond bestaat die vanaf 1 september 2010 toelaat om middelen hiervoor toe te kennen. Dit zal pas in de praktijk mogelijk worden als er begrotingskredieten beschikbaar zijn.

2. Visserij

2.1. Algemene beschouwingen

De uitgangspunten voor het visserijbeleid worden door de heer *Bart Tommelein* in grote mate onderschreven. Maar voor de visserij is het Europese beleid bepalend. Het is van belang dat een beleid wordt ontwikkeld met toekomst voor de sector. Er is een langeter-

mijnpolitiek nodig die kiest voor verduurzaming, performantie, professionalisering, de maximale ondersteuning van de promotie van visproducten, de maatschappelijke erkenning voor het beroep van visser, een rendabele visserij en het op peil houden van de visbestanden, schetst de heer Tommelein de kernelementen van zijn visie.

In het toekomstige visserijbeleid moet voor mevrouw *Els Robeyns* verder gewerkt worden aan een duurzame en leefbare sector.

De aanpassing van de visserijvloot is in de periode 2009-2011 het zwaartepunt van het operationeel programma in het kader van het Europees Visserijfonds. Dat is volgens de heer *Bart Tommelein* een meer dan terechte keuze, want een *conditio sine qua non* voor de verduurzaming van de visserij. Na 2011 zullen de drie andere aandachtspunten – aquacultuur, verwerking en afzet, maatregelen van gemeenschappelijk belang en duurzame ontwikkeling van de visserijgebieden – aan belang winnen. De heer Tommelein twijfelt eraan of Vlaanderen voldoende aandacht heeft voor aquacultuur, verwerking en afzet en stelt dat ook terug te vinden in de beleidsbrief, aangezien het onderdeel over verduurzaming van de visserij vrij abstract is.

2.2. *Imago visserij*

De Vlaamse visserij staat nog steeds onder druk, onder meer door de hoge brandstofprijzen, maar de meeste vissers tonen een enorme inzet, betoogt de heer *Bart Tommelein*. Initiatieven die de beeldvorming over en het respect voor het zware vissersberoep positief beïnvloeden, zijn nodig. De één-reeks ‘De vissershaven’ kan positief genoemd worden, maar initiatieven die bijdragen aan de zichtbaarheid van en het respect voor het beroep zijn belangrijk. Bestaat daarvoor ruimte in de begroting? Welke initiatieven zouden genomen kunnen worden?

De *minister-president* maakt duidelijk dat de visserij een sector met toekomst is. Hij merkt wel op dat de één-reeks door de sector helemaal niet als positief wordt beoordeeld. Het zijn opnames van ruim vier jaar geleden, waarbij het echte beroep met de aan de gang zijnde reconversie en de zware inspanningen om duurzamer te werken helemaal niet aan bod komen. Ook de aangepaste visserijopleiding wordt niet belicht.

Zwaartepunt 4 van het operationeel programma in het kader van het Europees Visserijfonds, de ontwikkeling van visserijgebieden, voorziet in de mogelijkheid voor projecten die tot doel hebben de beeldvorming over de sector te verbeteren. Er is intussen onder impuls van de provincie een plaatselijke groep opgericht waarin heel veel actoren vertegenwoordigd zijn en zij hebben een ontwikkelingsstrategie opgemaakt. Die moet nog goedgekeurd worden, maar in de loop van 2011 zullen projecten kunnen worden ingediend. De vraag om het vissersberoep op een positieve manier onder de aandacht te brengen, kan op die manier worden ingevuld.

2.3. *Fonds voor Scheepsjongeren*

Investeren in vakmanschap, impliceert ook investeren in onderwijs, aldus de heer *Bart Tommelein*. De provincie West-Vlaanderen en de Rederscentrale hebben mee de nodige fondsen ingebracht, maar het Fonds voor Scheepsjongeren, dat bij wet van 23 december 1931 werd opgericht, dreigt misschien het slachtoffer te worden van de budgettaire bijzonder krappe situatie. Hoeveel middelen werden in de begroting ingeschreven voor het fonds?

De *minister-president* licht toe dat het Fonds voor Scheepsjongeren voor de helft wordt gefinancierd door de reders en voor de helft door de provincie West-Vlaanderen en de Vlaamse overheid. Vlaanderen neemt de administratie- en personeelskosten op zich. Op de Vlaamse begroting 2011 is 108.000 euro ingeschreven. De voorbije jaren is op aangegeven van de

Inspectie van Financiën een reserve aangelegd wat betreft de bijdrage van de reders. Bovendien is het aantal aanvragen de voorbije jaren gedaald. Hierdoor zijn er in het fonds voldoende middelen beschikbaar om de dynamische werking te blijven financieren.

2.4. *Symposium visserij*

Tijdens de Europese onderhandelingen wil de minister-president rekening houden met de resultaten van het symposium over wetenschap en visserij dat op 9 en 10 november plaatsvond in Oostende. Welke aanbevelingen kwamen uit het symposium, vraagt de heer *Stefaan Sintobin*.

Uit het succesvolle symposium over wetenschap en de visserijsector kwamen volgens de heer *Bart Tommelein* drie conclusies naar voren, voornamelijk over samenwerking en communicatie tussen wetenschap en visserij.

Het symposium is een succes geworden, zowel omwille van de ruime deelname – 15 landen hebben vertegenwoordigers gestuurd – van wetenschappers, vissers, vertegenwoordigers uit ngo's en beleidsverantwoordelijken, als omwille van de opbouwende discussie aan de hand van cases uit diverse landen, stipt de *minister-president* aan.

Drie elementen bleken erg belangrijk, vertrekkende van de vaststelling dat elk van de aanwezige actoren wil werken aan een duurzame visserij. Ten eerste: er is nood aan samenwerking tussen wetenschappers en vissers bij het verzamelen van gegevens en het formuleren van adviezen met betrekking tot het te voeren beleid om te komen tot duurzaam beviste bestanden. Ten tweede: wetenschappers en vissers beschouwen elkaar nog te veel als concurrenten, dus meer samenwerken moet leiden tot een beter wederzijds vertrouwen. Ten derde: een betere communicatie is essentieel, zowel tijdens als na het beslissingsproces. Bovendien moet die communicatie gebeuren naar alle stakeholders. De conclusies werden volledig uitgewerkt en voorgelegd aan de Raad van Visserijministers op 29 november.

In de declaratie van Oostende wordt het belang onderstreept van het observeren en monitoren van de zee bij het bepalen van de vangstmogelijkheden, schetst de heer *Marc Vanden Bussche*. Er wordt daarvoor gerekend op een geïntegreerd Europees observatienetwerk en in België op de beheerseenheid van het mathematisch model van de Noordzee, een departement van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen dat meer dan 30 jaar ervaring heeft. Het gaat hier om wetenschappers die niet altijd op de praktijk gericht zijn. De minister-president stelt dan ook terecht dat niet alleen gerekend wordt op het wetenschappelijk onderzoek voor het bepalen van de visquota, maar ook op de inbreng van de vissers zelf. Hoe zal de minister-president op structurele wijze de kennis van de vissers integreren in het wetenschappelijk onderzoek? Zullen zij hiervoor worden vergoed?

De declaratie komt niet van het visserij-symposium, maar van een colloquium van het VLIZ, verduidelijkt de *minister-president*. Maar de thematiek met betrekking tot onderzoek naar het gehele ecosysteem en de effecten van alle actoren op zee, is analoog. Tijdens de Raad van 29 november werden de besluiten van het symposium besproken. Drie punten komen duidelijk naar boven. Ten eerste: het beheer van stocks moet meer gestuurd worden vanuit actoren die direct bij die stocks betrokken zijn. De rol van de RAC's is daarbij belangrijk. Ten tweede: vissers moeten meer betrokken worden om te komen tot 'gedragen' adviezen. Ten derde: de bestaande adviesorganen op EU-niveau moeten beter op elkaar afgestemd worden en zowel vanuit biologisch als socio-economisch oogpunt adviezen afleveren. De Commissaris heeft die boodschappen meegekregen en het is de bedoeling ze te verwerken in het toekomstige GVB.

2.5. *Visquota*

De heer *Stefaan Sintobin* hoopt dat de komende onderhandelingen over de quota, verwijzend naar de recente vraag tot halvering van de quota voor kabeljauw, de goede richting uitgaan.

De onderhandelingen over de vangstmogelijkheden voor 2011 zijn volgens de heer *Bart Tommelein* cruciaal. Wat is de stand van zaken? Wat zijn de algemene doelstellingen? Dreigen er problemen voor Vlaanderen of voor andere landen? Wat zijn de doelstellingen en verwachtingen voor de Vlaamse visserij?

De Commissie heeft een eerste voorstel naar buiten gebracht, licht de *minister-president* toe. Dit wordt nu in de diverse lidstaten onderzocht en geëvalueerd. Tijdens werkgroepen op EU-niveau zullen vanuit de diverse lidstaten voorstellen tot aanpassing gebeuren. De Commissie zal dan voor de Visserijraad van 13 en 14 december een aangepast voorstel naar buiten brengen, waarover op de Raad een akkoord gezocht moet worden.

De administratie heeft haar huiswerk gemaakt en er is overleg geweest met de reders en de wetenschappers van het ILVO. Globaal zijn de voorstellen niet zo slecht, maar er zijn een aantal verbeterpunten aan de Europese Commissie voorgesteld waarvoor ook een wetenschappelijke argumentatie werd geleverd.

De aangebrachte verbeterpunten hebben niet meteen betrekking op kabeljauw, omdat wij niet gericht vissen op kabeljauw en het eerder een probleem is van bijvangsten. De aangebrachte punten hebben betrekking op de tongbestanden in een paar visgebieden die voor ons wel heel belangrijk zijn en waar we menen wetenschappelijke argumenten te hebben om geen lager vangstquotum te bekomen. De minister-president wijst op de voorstellen voor tong in het Bristolkanaal en de Keltische Zee, waar Vlaanderen verantwoordelijk is voor 62 percent van de vangsten. De minister-president is tot slot heel positief over het duurzame karakter van de vloot.

De heer *Dirk Peeters* wijst in het kader van de vangstquota op het bericht dat er binnen Europa onenigheid zou zijn over blauwvintonijn. Hoe zullen tegen het eind van het jaar de quota bepaald worden? Blauwvintonijn is een bedreigde diersoort en de vrees rijst dat een te hoog quotum vastgelegd zou worden.

De *minister-president* schetst dat de onderhandelingen over onder andere blauwvintonijn dienen gevoerd te worden tussen de EU en een aantal niet-EU-landen zoals Turkije en Marokko. Het is de Europees Commissaris voor Visserij die namens de EU onderhandelt, en zij dient daartoe een mandaat te krijgen. Dat bleek niet eenvoudig, maar uiteindelijk is tussen de lidstaten bij unanimitéit een mandaat goedgekeurd. Dat laat een beduidende vermindering van de vangstmogelijkheden voor blauwvintonijn toe. België heeft als Europees voorzitter alles gedaan om aan de Commissaris een mandaat te geven. Ook al is het resultaat niet wat milieuorganisaties vroegen, het gaat wel om een vermindering van de vangst, met een herstel tot 70 percent in 2020.

2.6. *Vlaamse visveiling*

De heer *Stefaan Sintobin* feliciteert de minister-president met het samenvoegen van de twee visveilingen en hoopt dat de Vlaamse visveiling een succesverhaal wordt.

De initiatieven van de Vlaamse overheid om te komen tot één visveiling worden ook door de heer *Bart Tommelein* toegejuicht. Na jarenlang gepalaver en gedebiteerde goede voornemens over een interne samenwerking tussen de visveilingen is een resultaat bereikt. De optimalisering van de synergie-effecten is voor de heer Tommelein een prioritaire opdracht.

De *minister-president* licht toe dat het de bedoeling is om, na de samenvoeging van de beide visveilingen, te werken met eenzelfde kwaliteitssysteem in beide veilingen. ILVO heeft daartoe in het verleden de KIM-methode ontwikkeld, maar die werd niet in beide veilingen toegepast. Vanuit die uniforme kwaliteitsbepaling zal nagegaan worden hoe de kwaliteit van de aangevoerde vis nog verbeterd kan worden, te vertrekken van op het vaartuig, van

bij de vangst. Daartoe zullen allicht beperkte investeringen aan boord en voornamelijk opleiding van de vissers noodzakelijk zijn.

Volgens de heer *Marc Vanden Bussche* kan het belang van het behoud van een Vlaamse visveiling niet voldoende worden onderstreept. Zowel voor de visserij als voor de verbonden activiteiten van viswinkels, restaurants en het toerisme is dat belangrijk. In de beleidsbrief wordt de ontwikkeling van de visvermarkting bijna cryptisch omschreven: “Het optimaliseren van synergie-effecten is dan ook gestart. De noodzakelijke transparantie in de prijsvorming gepaard met het nastreven van kostenefficiëntie, zou moeten leiden tot een betere waardering van het primair product.”. De spreker vraagt hier enige verduidelijking bij.

Het samenbrengen van het aanbod in één veiling – meer dan 95 percent van het aanbod – brengt een aantal opportuniteiten mee die uiteindelijk moeten leiden tot een betere waardering van het primaire product, verduidelijkt de *minister-president*. Er wordt gewerkt aan de kwaliteit van het aangevoerde product. Een eenvormige kwaliteitsbepaling wordt ingevoerd, zodat kopers zowel in Oostende als Zeebrugge weten welke kwaliteit ze aankopen. Het veilen zelf kan geoptimaliseerd worden. Daarbij rijzen de vragen op welke dagen geveild wordt en of niet overgestapt moet worden op blokverkoop in plaats van via het loten van de volgorde van veilen. Ook de veilkosten worden gelijkgesteld. De vraag rijst of gestreefd moet worden naar zekere een specialisatie in elk van de havens. Bedoeling is dat de sector en de veiling samengebracht worden om te zoeken naar nog meer win-winsituaties.

2.7. *GVB*

De heer *Bart Tommelein* vraagt aandacht voor een leefbare visserij op lange termijn. Dat betekent dat iedereen bij de hervorming van het GVB de moed moet hebben om op lange termijn te denken. De heer Tommelein dringt er bij de minister-president op aan om er tijdens de Raad over te waken dat iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt. Er worden vier wetgevende voorstellen van de Europese Commissie in het vooruitzicht gesteld voor het voorjaar van 2011. Het Belgische voorzitterschap zal ontegensprekelijk de rol van katalysator moeten spelen. Wat is de stand van zaken van de voorstellen? Zal de timing worden gehaald? Wat zijn de belangrijkste problemen?

De wetgevende voorstellen met betrekking tot de hervorming van GVB zullen klaar zijn tegen het einde van de eerste helft van 2011, schetst de *minister-president* de timing. De Europese Commissie zal een pakket aan voorstellen presenteren, met daarin een voorstel voor een nieuwe basisverordening die de algemene principes van het GVB vastlegt, een voorstel voor een verordening inzake de ordening van de markten en een voorstel voor een verordening inzake financiering van het GVB, dus de opvolger van het Europees Visserijfonds. De voorstellen zullen worden aangevuld met twee mededelingen van de Commissie, een met algemene uitleg over de redenen en de inhoud van de hervormingsvoorstellen en een met een visie over de externe dimensie van het Europees visserijbeleid. Het is nog steeds voorzien dat de hervorming afgerond is tegen eind 2012. De bespreking van de wetgevende voorstellen zal volgens de codecisieprocedure gebeuren, waarbij de Raad en het Europees Parlement beide hun goedkeuring moeten verlenen. Deze procedure neemt een zekere tijd in beslag. Dit lijkt dan ook het grootste risico te vormen voor eventuele vertragingen in de timing van de hervorming.

2.8. *Elektronisch logboek*

Het herschrijven van het registratiesysteem en de koppeling aan het elektronisch logboek, is voor de heer *Bart Tommelein* een belangrijke stap in het rationeel beheer van de visvoorraden. Dat betekent dat de vaartuigen uitgerust moeten worden met elektronische logboeken. Die extra investering is niet evident voor een financieel noodlijdende sector, dus is het positief dat een subsidie mogelijk is. Welk percentage van de kosten zal de subsidie

dekken? Welk objectief stelt de minister-president wat betreft het aantal vaartuigen dat gebruik zal maken van deze maatregel? Wanneer zullen alle vaartuigen hiermee uitgerust zijn?

Momenteel zijn 17 vaartuigen met de nodige hard- en software uitgerust. Voor het einde van het jaar zouden er in totaal 38 schepen dienen uitgerust te zijn, namelijk alle vaartuigen met een lengte van meer dan 24 meter.

Voor juli 2011 zouden daar, ingevolge de Europese verplichtingen, nog 46 schepen bij moeten komen, namelijk de vaartuigen met een lengte tussen 15 en 24 meter.

Er wordt inderdaad een subsidieregeling uitgewerkt en een tussenkomst van maximaal 4500 euro per installatie wordt in het vooruitzicht gesteld. Zodoende zal 75 percent van de installatiekost worden vergoed. Het subsidiebedrag zelf wordt voor 95 percent door Europa gedragen.

2.9. Verduurzaming visserijsector

Verduurzaming van de visserijsector moet centraal staan. De heer *Bart Tommelein* is tevreden met de keuzes van de minister-president in dat kader. Daarom werd ook het operationeel programma voor de Belgische visserijsector 2007-2013 goedgekeurd.

In de beleidsbrief is de passage over de verduurzaming van de visserij wel erg vaag, stelt de heer Tommelein. Over de verkorting van de reisduur van vis komt de beleidsbrief niet verder dan het stimuleren van projecten die moeten leiden tot het aanbieden van een nog betere kwaliteit. Wat betekent dit?

De heer Tommelein stipt aan dat de reconversie van de vloot naar minder schadelijke visserijtechnieken en brandstofbesparende investeringen intensief moeten worden aangemoedigd met tastbare maatregelen en targets. De aanpassing naar minder milieubelastende vistechneken wordt ook in de beleidsbrief voorgesteld. Maar er wordt niet duidelijk vermeld hoe dat zal gebeuren. Wat betekent verder aanmoedigen in procenten en in absolute cijfers?

De mogelijkheden voor investeringen in zowel energiebesparing als milieuvriendelijker vistuig blijven mogelijk in het kader van het Europees Visserijfonds, verduidelijkt de *minister-president*. Het programma loopt tot 2013. ILVO neemt het op zich om, samen met de beroepsorganisatie, de reders verder te motiveren om te blijven werken aan de reconversie.

Ook over de kritiek dat de wereldwijde vissersvloot twee keer groter is dan de oceaan aankan omwille van de subsidies, wil de heer Tommelein de mening van de minister-president horen.

Wetenschappelijke adviezen bevatten volgens de *minister-president* soms nog witte vlekken – categorie 11, de visbestanden waar geen of onvoldoende wetenschappelijk advies over bestaat –, wat aanleiding geeft tot heel wat discussie. Als er geen wetenschappelijk advies is, krijgt het voorzorgsprincipe de nodige aandacht. In Vlaanderen gebeurden en gebeuren serieuze inspanningen voor een duurzame visserijvloot. Een verdere sloop is dan ook geen optie voor de minister-president.

De heer *Bart Tommelein* vraagt ook meer uitleg over de aanpassing van het besluit van de Vlaamse Regering over de visvergunningen, zodat een groot vaartuig vervangen kan worden door één of meerdere vaartuigen. Wat is de visie van de minister-president? Hoe worden de voor- en nadelen gewikt en gewogen?

Bij de verduurzaming van de visserij en de reconversie van de vloot is het voor mevrouw *Tine Eerlingen* belangrijk dat niet enkel aandacht gaat naar brandstofbesparende technie-

ken, maar ook naar aanpassingen voor duurzame visserijtechnieken. Op dat vlak kan nog een tandje bijgestoken worden.

Momenteel is het samenvoegen van vermogens tot 1600 pk toegestaan, verduidelijkt de *minister-president*. In het kader van de verduurzaming en het kiezen voor een andere visstechniek waarbij een lager vermogen voldoende is, is het inderdaad de bedoeling om ook de splitsing van vermogen toe te laten. Dat moet onder andere de mogelijkheid bieden om het vermogen van een grote boomkor over te zetten op kleinere vaartuigen met bijvoorbeeld passief tuig.

2.10. Garnaalvisserij

Garnaalvisserij wordt in de beleidsbrief als opportuniteit aangeduid, maar daarover moet een rondetafelconferentie gehouden worden die tot een win-winsituatie moet leiden. Hierover wil de heer *Bart Tommelein* graag meer duiding. Hoelang zal het duren vooraleer er tastbare gevolgen zijn voor de garnaalvisserij?

Op de ‘Dag van de Garnaal’ – de kaviaar van de Noordzee – heeft de *minister-president* toegezegd om meteen na het garnalenseizoen alle actoren – vissers, handel, onderzoek – samen te brengen om na te gaan welke strategische keuzes in deze sector genomen moeten worden om de toekomst te verzekeren. Dat zal gebeuren op basis van een discussienota die in opmaak is. Bedoeling is te komen tot een vijftal actiepunten voor de hele sector. De *minister-president* sluit niet uit dat hiervoor binnen het EVF speciaal middelen gereserveerd zouden worden. Het is de bedoeling een eerste keer samen te komen tussen half december en half januari, met de bedoeling om zeker voor het nieuwe seizoen, dat in mei start, concrete afspraken te maken.

2.11. Differentiatie visserijsector

Het is voor de heer *Bart Tommelein* vreemd dat er nog geen dossiers werden ingediend voor projecten die de productiecapaciteit in het kader van aquacultuur verbeteren of voor projecten die duurzame of innovatieve technologieën introduceren. Waarom werden dergelijke dossiers nog niet ingediend? Wat zijn de belangrijkste obstakels en welke initiatieven neemt de *minister-president*?

Inzake aquacultuur wees de *minister-president* er bij de bespreking van de beleidsnota op dat praktijkkennis en ervaring ontbreken. Daarom wordt een praktijkcentrum en adviesdienst voor voorlichting en begeleiding opgericht, schetst de heer *Tommelein*. Hoe concreet zijn de plannen?

Ook de aanmoediging van investeringen in de schelpdierkweek in de Belgische kustwateren hoort, aldus de beleidsnota, tot de mogelijkheden. Wat zijn de andere mogelijkheden? Staan er andere concrete projecten op stapel? Zullen ook andere aquacultuurproducten, zowel aan de kust als in het binnenland, worden aangemoedigd?

Zwaartepunten 1 en 2 uit het Europees Visserijfonds slaan op investeringsprojecten. Het beleid is dus afhankelijk van het feit of er al dan niet investeringsdossiers ingediend worden. Het is juist dat er nog geen investeringsdossiers inzake aquacultuur, zwaartepunt 2, ingediend zijn. De *minister-president* heeft ook geen weet van dossiers in opmaak.

Via zwaartepunt 3, projecten van algemeen belang, worden momenteel wel een tweetal projecten met betrekking tot aquacultuur ondersteund: een in Beitem-Rumbeke in samenwerking met de provincie West-Vlaanderen en een in Sint-Niklaas in het kader van een Interreg IV A-project met Nederland. Beide projecten zijn qua uitvoering verweven met elkaar, er zijn afspraken welke soorten onderzocht worden en er is ruime uitwisseling van de resultaten. Binnen ILVO is een project gestart met betrekking tot recirculatiewater in aquacultuur-

systemen. Bovendien is er een platform opgericht waar de diverse actoren betrokken bij aquacultuur elkaar geregeld treffen. EU-lidstaten die geen of een beperkte toegang tot de zee hebben, zetten zwaar in op aquacultuur. Vlaanderen mag die boot niet missen, besluit de minister-president.

2.12. Visserijonderzoek

In de beleidsbrief wordt gewag gemaakt van grensoverschrijdend onderzoek met gelijkwaardige buitenlandse instellingen, stelt de heer *Bart Tommelein*. Welke concrete projecten lopen op dit moment? Hoe wordt samengewerkt? Op basis van welke criteria wordt het onderzoek gefinancierd?

De *minister-president* verwijst naar het aquacultuurproject in het kader van Interreg IV A. ILVO werkt voor diverse van haar onderzoeksprojecten samen met IMARES uit Nederland.

2.13. Promotie

De actieve promotie van vis staat volgens de heer *Bart Tommelein* niet vermeld in de beleidsbrief. Het is wel belangrijk dat onze producten actief gepromoot worden. Wordt de impact van de VLAM-campagne geëvalueerd? Volgens de spreker is binnenlandse promotie alleen niet voldoende. Worden promotie-initiatieven voor buitenlandse markten ontwikkeld?

Er is in de beleidsbrief inderdaad geen melding van specifieke VLAM-acties, beaamt de *minister-president*, maar die acties lopen, net als de vorige jaren, uiteraard verder. Met de campagne 'De vis van het seizoen' wordt ingespeeld op de vraag naar duurzaam gevangen vis, door telkens vissoorten te promoten op het ogenblik dat ze duurzaam gevangen kunnen worden en door info mee te geven over de vangstmethode. De campagnes worden uiteraard geëvalueerd. Er wordt minder promotie gemaakt voor buitenlandse markten. De minister-president wijst erop dat ongeveer 90 percent van ons visverbruik wordt ingevoerd. Het is dus belangrijk voornamelijk promotie te maken voor de verkoop van verse vis in eigen land. Ook het aandeel vis dat in Europa wordt ingevoerd is indrukwekkend, wat erop duidt dat duurzame visserij ook buiten Europa belangrijk is.

3. Plattelandsbeleid

3.1. Plattelandsfonds

De heer *Karlos Callens* is benieuwd naar de twee studies in voorbereiding van het plattelandsfonds, die eind 2010 afgerond moeten zijn. Werden de studies al afgerond en wat zijn de belangrijkste bevindingen?

De heer Callens is tevreden dat de minister kiest voor een dynamische afbakening van het begrip platteland. Recent bleek dat volgens een Europese definitie van het platteland er in Vlaanderen slechts een handvol plattelandsgemeenten overbleven.

De spreker kijkt ook uit naar de vorm en de structuur van het plattelandsfonds. Wie zal erin zetelen, tegen welke vergoeding? Over welke werkingsmiddelen zal het fonds beschikken? Welke inbreng hebben de landbouworganisaties gehad bij de bepaling van de vorm van het fonds en welke rol zullen ze verder spelen?

Inzake plattelandsbeleid zijn de cruciale vragen hoe het platteland gedefinieerd zal worden en hoeveel middelen in het plattelandsfonds zullen zitten, stelt de heer *Stefaan Sintobin*. Volgens de spreker is het ook raadzaam om de werking van het IPO te evalueren en bij te sturen waar nodig.

Er wordt nog altijd getemporiseerd, de omschrijving van het platteland is nog niet afgerond en er worden slechts zeer geringe middelen ter beschikking gesteld. Dat brengt de heer *Marc Vanden Bussche* tot de conclusie dat het plattelandsfonds eigenlijk een ‘plattebeursfonds’ blijft.

Het wordt door mevrouw *Tinne Rombouts* positief geduid dat wordt voortgewerkt aan het plattelandsfonds, zeker in deze budgettaire moeilijke periode. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden. De spreker dringt aan om rekening te houden met de diversiteit aan gemeenten en de specifieke knelpunten van de diverse gemeenten.

Er moet heel grondig onderzocht worden hoe het plattelandsfonds eruit dient te zien, stelt mevrouw *Tine Eerlingen*. Er zijn studies bezig die erop wijzen dat een eenduidige definitie van het platteland niet evident is, maar ook bij de criteria voor de toewijzing van de middelen zal men omzichtig te werk moeten gaan. Wanneer worden de studies afgerond en wanneer zal het plattelandsfonds worden opgericht?

De studies in verband met het plattelandsfonds zijn aan afronding toe, beaamt de *minister-president*. In de eerste studie wordt nagegaan hoe het plattelandsfonds er kan uitzien. Deze studie is een samenwerking met de Universiteiten van Antwerpen en Leuven. Een tweede opdracht is aan de Universiteit Gent toegewezen. Deze opdracht voorziet in de omschrijving van het platteland. Eén enkele afbakening is niet aangewezen gezien de grote diversiteit aan problematieken eigen aan de plattelandsgebieden. De minister-president vestigt de aandacht op de profielschetsen van de Vlaamse gemeenten, waarin ook de diversiteit en de rijkdom in alle facetten van de Vlaamse plattelandsgemeenten wordt aangetoond.

Alle mogelijke criteria werden geanalyseerd en verzameld om plattelandsgemeenten op een objectieve manier te selecteren, maar uiteindelijk zal toch een politieke keuze nodig zijn om tussen die mogelijke criteria te kiezen. De minister-president wil in de loop van 2011 het politieke debat hierover opstarten.

Iedereen kijkt reikhalzend en ongeduldig uit naar het plattelandsfonds, schetst mevrouw *Els Robeyns* de stand van zaken. De uitspraak van de minister-president dat, gelet op de grote diversiteit van de plattelandsgemeenten, één enkele afbakening niet raadzaam is, wordt gedeeld door de spreker. Betekent de aankondiging van de minister-president dat in 2011 de verdere invulling volgt, dat in 2011 ook effectief een decretaal kader tot stand zal komen?

De *minister-president* beklemtoont dat de twee studies eind dit jaar afgerond zullen zijn. Op basis van die resultaten zal gewerkt worden aan een decretale basis voor het plattelandsfonds. Alle geformuleerde opmerkingen worden meegenomen bij de verdere afhandeling van het dossier.

3.2. Platform voor plattelandsonderzoek

Hoever staat het met de concretisering van het platform voor plattelandsonderzoek, wil de heer *Karlos Callens* weten. Wie neemt eraan deel? Wat zijn de belangrijkste uitvoeringsmodaliteiten? Over welk budget kan het platform beschikken?

De oprichting is volgens de *minister-president* gepland in de eerste helft van 2011. De eerste contacten werden gelegd. Deze opdracht valt binnen de taken van de VLM, er worden dus geen specifieke budgetten voor ingeschreven.

3.3. Plattelandsprojecten

Inzake stilte en rust als collectieve waarde werden een aantal pilootprojecten ontwikkeld. De heer *Karlos Callens* vraagt daar meer informatie over.

Een overzicht van de projecten inzake stilte en rust is te vinden op de IPO-website, licht de *minister-president* toe.

In het najaar van 2010 zouden een aantal projectvoorstellen in het kader van zorgnetwerken en de armoedeproblematiek op het platteland uitgevoerd moeten worden. Wat is de stand van zaken, vraagt de heer *Karlos Callens*?

Het project zorgnetwerken wordt door mevrouw *Tinne Rombouts* toegejuicht, maar een bedrag van 115.000 euro blijft beperkt. De noden op het platteland zijn immens en dit project is een aanmoediging om de aandacht daarvoor blijvend op de kaart te zetten.

De expliciete verwijzing naar de verdoken armoede op het platteland is belangrijk voor mevrouw *Els Robeyns*. Een integrale en gecoördineerde aanpak is nodig.

Een eerste reeks ZORO-projecten, dorpsnetwerken voor zorg in een rurale omgeving, zijn afgewerkt. Een overzicht staat op de IPO-website. Voor de zorgnetwerken werd in 2007 een bedrag van 360.000 euro ingeschreven, licht de *minister-president* toe. In 2010 werd dan een bijkomend bedrag vrijgemaakt van 115.000 euro voor projecten met een grotere focus op het aspect armoede. De projecten hebben intussen gunstig advies gekregen van de Inspectie van Financiën en treden in werking vanaf januari 2011. Deze projecten kaderen trouwens binnen het ruimere beleidsplan armoede van minister Lieten. Het is dan ook een opdracht van de voltallige regering om dit beleidsplan uit te voeren.

Hoe staat het met de ondersteuning van gebiedsgerichte projecten zoals De Merode, wil de heer *Karlos Callens* weten? Hoeveel financiële middelen werden hiervoor ingeschreven? Wanneer wordt het project afgerond? Welk budget is er voor analoge projecten in andere regio's?

Jaarlijks worden er vanuit plattelandsbeleid quick-winprojecten gefinancierd. Voor 2010 werd voor De Merode een budget van 80.000 euro ingeschreven, net zoals voor de gebiedsgerichte projecten Schelde-Leie en De Wijers. Voor het Scheldelandschapspark werd 100.000 euro ingeschreven. Maar ook andere instrumenten zoals ruilkaveling en landinrichting worden in deze gebieden ingezet.

Mevrouw *Tinne Rombouts* wijst nog op de mobiliteitsarmoede op het platteland. Veel dorpen worden niet ontsloten door een reguliere openbaarvervoerslijn.

De *minister-president* verduidelijkt dat het aspect mobiliteit is opgenomen in het IPO-advies 'kwaliteit en bereikbaarheid van voorzieningen in landelijke gebieden'. Dit advies werd overgemaakt aan de diverse ministers met de vraag om de aangehaalde problematieken, onder meer betaalbaar en gebiedsdekkend mobiliteitsaanbod, mee op te nemen in het beleid.

3.4. Gebruik leegstaande gebouwen

Het gebruik van leegstaande gebouwen op het platteland blijft een knelpunt. Als de keuze wordt gemaakt om de functie van die gebouwen te veranderen, moet aandacht gaan naar de impact op het platteland en het agrarisch gebruik in de omgeving, stelt mevrouw *Tinne Rombouts*. Het nimbsyndroom doet zich overal voor en er komen steeds meer klachten van nieuwe, eigenlijk zonevreemde, functies over geluid en geur van inrichtingen die zone-eigen zijn. Dat bedreigt soms het draagvlak voor initiatieven van de land- en tuinbouw.

Er is momenteel een ad-hocbeleidsgroep, onder leiding van het kabinet van minister Muylers, aangesteld die deze problematiek verder opvolgt en naar oplossingen zoekt. De *minister-president* zal de geuite bezorgdheden meegeven aan deze ad-hocbeleidsgroep.

3.5. Bestuurskrachtmonitor

Wanneer mag de bestuurskrachtmonitor, waar het IPO aan werkt, verwacht worden, vraagt mevrouw *Els Robeyns*. Er wordt ook een doorlichting van de meest bestuurskrachtarme plattelandsgemeenten aangekondigd. Zal dat gebeuren op basis van de voorbereidende studies voor het plattelandsfonds of op basis van de bestuurskrachtmonitor?

De *minister-president* geeft meer informatie. VVSG heeft een lijst met gemeenten opgesteld en is momenteel bezig met het contacteren van deze gemeenten. Bedoeling is een vijftiental gemeenten te betrekken. De volgende stappen zijn: de ondertekening van het protocol door de deelnemende gemeenten en de schriftelijke bevraging van deze gemeenten. Van maart tot mei zullen dan de visitaties aan de gemeenten plaatsvinden. Daarop aansluitend is er half 2011 een leertraject gepland.

III. INDICATIEVE STEMMING

De aan de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid toegewezen onderdelen van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 worden indicatief aangenomen met 6 stemmen, bij 5 onthoudingen.

IV. MOTIES VAN AANBEVELING

Tot besluit van het debat over de beleidsbrief Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid, beleidsprioriteiten 2010-2011, ingediend door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, werden moties van aanbeveling aangekondigd door de heer Stefaan Sintobin, door de heer Jan Verfaillie, mevrouw Tinne Rombouts, de heer Jos De Meyer, mevrouw Tine Eerlingen en mevrouw Els Robeyns, door mevrouw Patricia De Waele, door de heer Bart Tommelein, de heer Karlos Callens en de heer Marc Vanden Bussche en door de heer Dirk Peeters.

Jos DE MEYER,
voorzitter

Stefaan SINTOBIN,
Tine EERLINGEN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

ADLO	afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling
BEMEFA	Beroepsvereniging van de Mengvoederfabrikanten
EU	Europese Unie
EVF	Europees Visserijfonds
FAVV	Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
ggo	genetisch gemodificeerd organisme
GLB	gemeenschappelijk landbouwbeleid
GMO	gemeenschappelijke marktordening
GVB	gemeenschappelijk visserijbeleid
ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
IMARES	Institute for Marine Resources and Ecosystem Studies
IPO	Interbestuurlijk Plattelandsoverleg
KIM	Kwaliteit Index Methode
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale
Mercosur	Mercado Común del Sur (Zuidelijke Gemeenschappelijke Markt)
Mineraad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
ngo	niet-gouvernementele organisatie
NIS	Nationaal Instituut voor de Statistiek
PDPO	Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling
RAC	regionaal adviescomité
RSV	Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen
RUP	ruimtelijk uitvoeringsplan
SALV	Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
ViA	Vlaanderen in Actie
VLAM	Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing
VLAREM	Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds
VLIZ	Vlaams Instituut voor de Zee
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
WTO	World Trade Organization
ZORO	zorg in rurale omgeving